

BER

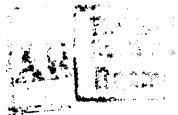
ROMAAN

№

19

Prof. Artur Lemba,
ooperi „Kalmuneid“ looja.

SP
7592

KIRJASTUS-OSAÜHISUS-ARENG
TALLINN, 1929. A. VIII. AASTAKÄIK

Hind 40 senti.

Mõistatus

Nr. 19 (181).

Seadnud Em. Gutmann.

	ta	ga	on	la	veel	jah	du	ma	ri	o	ke	lu	
dud	mul	kii	le	ma	ka	le	üü	ke	ma	e	ke	de	te
sa	le	aas	da	re	õ	kan	gus	ke	lõ	va	sind	lõ	dab
ke	pan	las	ke	hõis	nu	hõi	lin	da	hõis	õ	kõi	re	te
me	tä	lil	li	sa	rind	mes	du	ke	nu	sü	ga	kord	ma
mit	le	tiib	na	lin	he	ke	nüüd	viis	la	ka	tan	me	tan
ni	ni	se	ta	se	veel	lkoi	ri	ke	e	ve	ma	lau	kül
lil	õil	me	ti	mind	üü	ke	lu	su	mist	sa	de	re	õil
i	i	las	mu	las	sas	o	ja	kor	veel	keel	sind	ma	lu
ti	mas	ga	ta	gu	sam	ta	hoi	se	la	u	u	ga	te
si	hel	gi	mist	aeg	ab	ka	tud	üks	ra	mind	e	lu	de
sü	ta	ra	saa	tuk	e	dab	õi	pind	na	põu	ke	ha	põu
nii	se	su	ke	ri	gi	ke	lu	või	ke	üü	tä	ke	e
	ä	üü	su	õi	mind	ke	tun	e	ha	veel	e	ri	

Missugune L. Koidula luuletus on siin peidus? Lahendada ratsamehe kõnnaku abil.

Lahendus ilmub „Roman“ Nr. 22 (184).

Mõistatuse lahendus

Nr. 16 (178).

23	6	19	10	15	60	55	64	51	68		
20	13	16	7	18	63	52	61	58	65		
24	5	22	11	14	9	54	59	56	67	50	69
21	12	3	8	17	34	79	62	53	48	57	66
4	25	88	80	39	84	35	43	70	49		
89	2	29	38	85	78	33	40	83	74	47	44
26	87	90	31	28	81	36	73	76	45	42	71
1	30	27	86	37	32	77	82	41	72	75	46

Emakene ära sõitle
Jõudsin hiija koju ma,
kui on raskeks saanud riided
Juuksed koidukasteg.

Kägu kukkus kuusemetsas,
Õied õitsid aasa peal;
Armukene see mind ootas
Õitswa wilja wahel seal.

Kui see saanud kuldawalgeks,
Kulda sõrmus sõrmesse
Pühas paigas mulle pannaks,
Ära sõitle emake! (M. Lipp).

Imestamisväärt odavasti, kergesti ja **puhtaks** pesete oma pesu pesupulbriga

LUMIWALG

ühes sellega piken date ka pesu wastupidawust, samuti söögi- ja kööginõud ning mustad ja raswased käed saawad imestamisväärt kergesti puhtaks. Näidke igal pool.

Pealadu: Tallinn, Suur Pärnumaantee, nr. 48.

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU Wilhelm Jensen: Karin. — Dhan Gopal Mukerdshi: Dshungli ääres. — Harry Sheff: Salasõidul. — P. Grünfeldt: Kodu. — J. Bonot: Ottilie pannaks mehele. — P. Grünfeldt: Peotäis mulda. — Aleksander Newjerow: Punane direktor. — F. Schröngnamer Heimdal: Tore Hiesel. — A. S.: Õige hetk. — Toon Ruygrok: Wõti. — Zane Grey: Kõrbekuld. — Tõtt ja nalja.

Nr. 19 (181)

Oktoober 1929

VIII aastakäik.

Karin.

Saksa kirjaniku Wilhelm Jenzeni romaan.

10

Möödusid nädalad.

Igal pool, kuni alla Väanemereni, võitsid rootslaste relwad. Minult Stokholm pani veel vastu ja teda piirati sõjamäega, mida Lübecki abinõud olid täiendanud.

Wärsti oli oodata linna allaandmist.

Süis kajas weel kord kohkumisehüüe läbi Rootsimaa; nagu wälk lendas see hirmuteade igale poole laialt, et Gustaw Eriksoni ema ja õed, kes wärsu algusest saadik wangidena Stokholmis wiibinud, Daani Christierni käsul olla ära tapetud.

Ka Wana-Upsalasse saabus see teade. Oli juba peaaegu õhtu, kui Karin Stenbock seda kuulis. Teatetooja ütles weel, et keegi sest teatest saadik Gustaw Waasat enam ei olla näinud. Upsalasse walitsemat kõige suurem kohkumus, sest et Gustaw Waasa enese pärast selle teate saamist luku taha pannud, ei sööwat ega joomat, aga ka kellelegi wastust ei andwat. Simeised, kes tema usse taga kuulatanud, olla kuulnud — kes teda tundwat, ei tahtwat seda uskuda, aga nad wõiwat wanduda, et nad Gustaw Eriksoni on kuulnud — nutwat.

Pikkamisi läks Karin, ilma midagi ütlemata, oma harilikku rada mööda Odini künkale. Ta istus wanale kivilale nagu alati ja waatas õhupäikesele, kuni Upsala doonkiri tornide kuldmunad läikima hakkasid. Süis langes ta õhwrikiwi ette põlmili ja lastis oma otja-

esise mõneks minutiks wajuda külmale graaniidile.

Rahulikult tõusis ta jälle ja sammus künkalt alla, aga mitte oma maja poole, waid maanteed mööda alla Upsala poole. Seda mööda läks ta edasi, mitte ruttu ja mitte pikkamisi, kuni ta jõudis linna, mille wärawa juures ta Gustaw Waasa elumaja aadressi küsis. Üks wäike tütarlaps jooksis ta kõrwal ja juhatas ta sinna.

Simestades andsid õhwriferid, kes nõutult maja eeskojas seisid, temale teed ja õjutasid tema küsimuse peale õlgu kehitates toa suunas, kus nende wäepealil juba laks päewa wiibis, ilma et ennast kellelegi oleks näidanud.

Uga neiu koputas rahulikult ussele ja ütles: „Karin Stenbock soovib Gustaw Waasaga rääkida.“

Ja kõigi juuresolijate suureks hämmastuseks awanes kõigile lutsuolew üks ruttu nagu iseeneseft; kuid sama ruttu pani Karin selle oma taga jälle kinni ja ütles, silmad tõsiselt pööratud tema ees seiswa mehe kahwatanud näole: „Rootslanna sõna ei ole Daani Christierni sõna. Mina tahan sinule olla emaks ja õeks, Gustaw Waasa!“

Rahelless peatükki.

Nüüd oli kätte jõudnud sügis.

Nästa oli möödunud, sestsaadik kui Gustaw

Griffon oli esimene korda näinud Trollhätta roofi. Paks õnnetust ja muret oli Christierni käsi Rööfinaa peale walanud, palju lohutust ja rõõmu oli Gustaw Griffoni käsi sunna puistat-
 nud, festsaadik kui maatera kord oma ringkäigu pätteise ümber lõpetanud ja jälle sügis oli saa-
 bunud.

See, päikesepaisteline Põhjala sügis.

Rõrge, waltjasjuuse mõlwi all, mis taewas
 Upsala kohale mõwis, seisis doomkiriku kuld-
 murtud kirkumatult ja firasid ning särasid lest-
 päewapäetse kirte all. Nad waatasid alati-
 rohelistele „metfikule“ metjale, kaljurusude ja
 Wana-Upsala kuningarünka otjas kaswawate
 puude kõrgetele latwadele ning neist mõõda kuni
 peegelsiledale merele. Kõik näis olewat kaste-
 tud kullasse ja firasse, taewas ja maa, ja
 kuldhele rõõm jätenidas tagasi Upsala neidude
 naiste ja meeste siinifilmodest. Maantee kaugele
 linnast wäljas kulisest Stofholmi poole ruttat-
 jatest. Need polnud ainult Upsala kodanikud,
 ei, need tulid igalt poolt — Westermanlandist
 ja Södermanlandist, eemalt Sveariigist ja veel
 kaugele Norrlandi ja Norbotteni jääjärwe-
 delt. Dotusriffalt wahitiid kõitide filmad lõuna-
 poole — sealt pidi tulema tema — keegi ei
 tarwitfenud enam nime nimetada, kes temast
 rääkis — mitte enam „Roofti riigi härra ja
 sõjawägede pealik,“ waid Roofti kuningas,
 Gustaw Waasa.

Juba nädal aega olid „Roofti riigi alamad
 ja ülemad“ Strengnäsis koos ja kaks päewa
 tagasi oli riigipäew Gustaw Griffoni walunud
 R o o f t i m a a k u n i n g a k s .

Ja sealt ta tuli, ja tema nagu säras. Ta
 filmad olid pehmemad kui seda ta uued ala-
 mad ital olid näinud; sügispäewa soojus, hiit-
 gus ja päikesepaisteliste rõõm seisis nendes.
 Kuninglikus ehtes, härmeliin pitalt kahel pool
 hobuse külgedel, ratsutas ta pitmalgel hobusel
 istuwa Karini Stenbocki kõrwal, kes oli „Roofti
 kuningas priiut.“

Ka Karini teretas lahtesti paremale ja pa-
 hemale poole, tema ei lannud härmeliini, aga
 juubeldaw rahwas imestas peaaegu veel roh-
 keni ta ilu ja ta kuldjuukseid, mis kuldraami
 tagant nagu läineteina alla langesid, ta olga-
 dele ja seljale. Nõnda ratsutas Freia oma
 küdlatatijel hobusel Walhalla wärawatest wälja
 maad helgitanda, tagul Karini Upsala wärawa-
 testi jässe lätkis. Nõnda lätkis Freia oma pilgu
 peatuda äärmeste kägudel, seda ta tahtis õnes-
 tada, ja naeratas.

Kuid äkki kaob naeratus Karini huultelt ja
 mõtiflew, kummaliselt tõsine joon lehwib tema
 näost üle. Ruttu tõstab ta oma walge käenarre
 hõbiteturjalt — midagi lehwib tema poole

läbi waitse õhu, ja ta haarab selle oma käega
 kinni. Walge liblik on see, kel punased, lätki-
 wad filmad tiibadel. See liblik mõtab kartmatult
 istet ta käele ja laotab oma ilusad tiivad lai-
 ali, nagu miibiks ta mõne ilusa sügiselille õikel.
 Naised näewad seda ja näitawad seda meestele;
 mägestiku kuninglik liblik on alla orgu tulnud
 Roofti kuningannat terwitama.

Mispärast waatab Roofti kuninganna nii
 äraolewalt, nii unistawalt walgele liblikale, wii-
 masele suwefätsjalale, et ta enam midagi ei
 kuule rahwahulga waitfest juubelist, mis seda
 rahulikku ennuistumärki teretab? Kas kuulatab
 ta kõrw läbi waitse õhu lääne poole? Kas kõ-
 lab sealt midagi tasakesi, üsna tasakesi ja kau-
 gelt nagu Trollhätta kohin? Ei. Trollhätta
 on liig kaugele — see on puulatwade mühin
 Odini künkalt. Need terwitawad eemalt Karini
 waitseid filmi; sügise kirewuses liigutawad nad
 oma olki horitfondi tagaseinal.

Siis pörifemad truunmid Upsala esimese
 maja ees, ja kuningapruut ärkab nagu unest.

Yima pärjermeister, ümbritsetud raehärra-
 dest, paenutas põlwi oma kuningas ees ja tere-
 tas teda pühaliku kõnega, mida kuningas Gus-
 taw kannatlikult kuulab, aga ometi märgata-
 walt rahustatult hingama hakkas, kui juba
 kõne lõpulejõudmist oli märgata.

Edasi liikus rong. Igaüks teadis, kuhu, ja
 tänawad, kust ta läbi läks, olid muudetud met-
 faks, kuna maad kattis paks kuuseokstewairp.

Nüüd kerkis esile ürgwana, hiiglasuur doom-
 kirik keset waba platsti Tema peantse ees ootas
 Upsala peapiiskop suures ornaadis, ümbritse-
 tud teistest waimulikudest, pikk, aumäärilik
 mees, kellel juba filmadest mõidi lugeda, et ta
 oma ameti tähtsusest aru sai, kuna praawst Ju-
 lius Teise kätsjalad samal ajal Saksamaal pa-
 tuflumastuse rahasid kogudes ringi rändasid.

Noor kuningas kargas pikasti härmeliinist
 hoolimata hobuse turjalt osamasti maha ja
 tõstis Karini sadulast. Mõlemad kummar-
 dasid peapiiskopi ees, kes käe nende kohale siru-
 tas ja siis nende ees doomkiriku altari ette
 sammus.

Beene taktiga oli kirik ise seestpoolt ehitud.
 Smetaolikus ilus ja kuu poolest puhtana tõu-
 sid gooti sambad, kõrged ja salelad, nagu wih-
 tudest tokku pandud, üles peadpööritamale kõr-
 gusele, kus keskkirikul baldahini laadi ehitatud
 mõlw seisis. Läbi kirjude aknarooside langes
 pehmete, sumbutatud walguis, mis lugematute
 küünalde säraga altarikohal kummaliselt kokku
 sulas. Kuningliku paari saatkond täitis suure
 osa laiaist ruumist; tema taga aga woogas rah-
 wahulk nii palju kui seda jisse mahtus, kuna
 teised wäljas afende juure tungisid, et wähe

malt pilluqi saaks kirikusse heita. Seft kirikus laulatati riigi peapiiskopi poolt kuningas „Gösta“ Karin Stenbocki ga.

Kuid filmapilgul, mil pühalik talitus pidi algama, tungis läbi rahvamurru kuningas juure üks käfjalg ja sofistast temale kõrwa teate, mis Gustaw Waasat sedawõrd liigutas, et ta ennast lühidalt wabandas ja õige ruttu tagasi tulla lubades, käfjalale järgnes ja kadus.

Imestades waatas rahwahulk talle järele, kuidas ta oma ilusa pruudi jättis selle isa ja pimedada ema wahel, ja nudishimulik sojin käis kirikust läbi.

Kuid sama ruttu soikus see, seft juba mõne minuti pärast tuli kuningas tagasi. Särawail filmil astus ta piiskopi ette ja ütles:

„Lubage, aumäärilik härra, et mina siin kohal enne Teid sõna wõtan. Kirik ei saa sellest rüwetatud, seft kuulutatam sõna on püha ja tuleb Jumalast nagu Teiegi sõna.“

Kuningas läks ruttu altari astmele ja hüüdis wälju, kiwiwõlwi alt wäljult wastukajama häälega:

„Kaks termitust saadab taewas Rootsi rahwale. Stokholm on meie oma; täna päikese tõusu ajal on Daani wäejuhataja pealinna wõtmed meile üle annud.“

Nagu aimus, määratu rõõmuhõiskete kajastõikide suust: wiimane, kauaichatud eesmärk oli saawutatud, Rootsimaa oli waba. Rahwahulga tormilist rõõmu ei saadud sumbutada; üksteise kõrwal seisjabad kaelustasid ja suudlesid, tuhathäälekiselt woogas hüüe sambaid mööda üles lakke, murdus seal ja woogas tagasi:

„Elagu kuningas Gustaw! Rootsimaa on waba!“

„Ja jääb selleks!“ kajast wiimaks Gustaw Waasa hääle hõiskamisest üle. Seft mul on Rootsi rahwale weel teade. Minu käfjalag, kelle ma saatfin saksa keiser Karl Wienda juure, on tagasi tulnud. Keiser ütles enese lahti oma jugulase Daani Christierni asjust. Ta pakub Rootsimaaale oma tunnustuse ja sõpruse; Daani rahwas aga on kuningas Christierni wastu määsu tõstnud ja tema Daanimaaalt minema kihutanud.“

Seeford kajast hõiskawa rahwa häälest selgesti läbi üks hääle. See oli Brita Stenbocki hääle, kes hüüdis:

„Ma näen sind, Daani Christiern, wõime-tuna, põlatuna, wihatuna. Näen, kuidas sinu kahwatu otsaesine, kaetud su rahwa needusest ja inimsoo pilkest, pörub wastu su mangla müüri ja kuidas Stokholmi waimud sinu akna trellide wahelt sisse naerawad ja sind aralt tagasi heidutawad ellu, seft et ja kardad krooni, millest ja ei istu ja mille ees sinu kohus lõpeb.“

Üks pool on täide läinud, Daani Christiern, teine pool ootab sind weel!“

Wärin jooffis juuresolijate kehast läbi, nii deemonkult naeris pime proua oma sõnade peale, mille kare, fange toon wastu gooti sambaid pörkas nagu talwine jää, mis Trollhätta purustanud ja wastu kaljusambaid paiskab. Brita Stenbocki filmad olid küll kustunud ja tema wiha ei olnud surunud — üle maa ja mere jälgis ta oma surmawaenlast ja raputas teda üles wäsinusest, uneft ja meeleheiteft, teda ifka sügawamale hukkumisele ajades.

Sette aega seifis Brita Stenbock ife nagu fättemafsu tont, tõusnud tulewiku manglaakendele ja nagu Stokholmi surm wahtides Christierni hirmunud näole — siis langes ta wäsinult oma tütre kätte wahel tagasi. Ta toibus ruttu, aga tema aremus oli Karini peale üle läinud, kelle filmad kummaliselt lätkisid, kui kuningas müüd ta käest kinni wõttis ja talle, teda altari ette faates, sofistast:

„Nii on onmeti weel teine tingimus täidetud sel minutil, enne kui ja minu omaks saad, Trollhätta roos — Rootsimaa on waba!“

Karin waatas temale filma ja ütles:

„Jah, kõik tingimused on müüd täidetud, Rootsimaa on waba!“

„Ja sina oled tema kuninganna!“

Niin kehast hoowas läbi värin, mis oli ühtlasi uhkuse ja kartuse värin. Kindlasti astus ta altari ette sammetwaibale.

„Rõigewägewa Jumala nimel terwitan ma sind, Rootsi kuningas Gustaw, kelle rahwa ülemad ja alamad on walinud oma ifandaks. Kuningasood on sünkohal tulnud ja läinud; ühe teise usu preestrivid partid krooni Ynglingite otsaefisele. kes uskusid, et nad on wägewa Odini pojad. Aga nad langesid nagu lehed sügisel puust langewad ja nende mälestus on kustunud. Ja uhke Folkungi suguwõsa wõttis siin krooni wastu ewangeeliumi kuulutaja käest, ja nad salwisid neid Roomast toodud pühitsetud õliga. Aga nagu merelained on ta kadunud ja tema jäljed kustunud Paljud tulid tema järel pikas reas ja uhkete nimebega ning pühitseti — kuid kus on nende mälestus? Seft see pole õlitilil inimese käes, mis wäifsed teeb suurteks ja madalad üles tõstab; see on elama Jumala waim, mis on õigus ja wabadus ja inimlikkus, mis peab walgustama ka wägewaid, et nende mälestus ei kaoks heade hulgas ja nende päewad ei oleks nagu tolm põhjatuule käes. Nii siis terwitan ma sind, Gustaw Waasa, wanas kuningalinnas; ma tõstan rõõmuga oma kae üles suure kuningas poole mete tõikide kohal ja tänan teda.“

Nii algas Upsala halli peapiiskopi kõne

Laiast, jõurikkast meherinnast räägituna, weeresid ta sõnad kolariikkalt ja pühalikult üle tuhanded paljastatud peade juures doomkirikus. Nagu tuuleõhk paisutab laewa purjesid, nii paisutasid tema sõnad iga Rootsi inimese rinda, kust tõusis üles ifamaa rahulik, inimlik ja ometi uhke tulewif.

Rõige sügawamini aga haarasid nad Karin Stenbocki, kelle kehast nad läbi wärisesid ja kes imestades üles waatas majesteetlik-ilusa mehe peale oma kõrwal, mehe peale, keda ta rahwas jumaldas, keda ta kuulis ülistawat kui taewa tööriista ja kes kõigist wälja oli walinud tema, et tema seltsis lõpetada selle suure töö, mis tehtud, ja pärast rahu saabusinist Rootsimaad wiis õitsumisele, õigusele, wabadusele, õnnele ja inimlikkusele. Jah, uhkesti ja rõõmsasti waatas Karin esimest korda walgele härmeliinile, mis ta kuningliku eluseltsilise õlgadelt maha langes. Tal oli, nagu kuuleks ta oma kohal kohsemist Odini kuningakünka puudelt:

„Zeistele kasu saata ja head teha.“

Kui teifiti oli kõik täide läinud, kui ta seda tookord mõelnud. Kui teifiti wõis kuninganna teotseda oma juhtsõna, mille päikesekiired üle magama maailma ta südamesse walgustanud, kui ta tookord arwanud. Ei, see kohus oli ka walik, uhke, rõõmus walik.

Ja uhkesti ja rõõmsasti lehwisid Karini filmad peapiiskopi kõne puhul üles kirikuwõlile ja sealt tagasi üle altarit piirawate kuulajate peade.

Kuid äkki tufatab midagi ta ilujates filmades, ja nende sinine sära muutub tarretuks ning jääb juurdumult seisma punasele marmorisambale, mis altari paremal pool kreffiriku wõlwi kannab. Päewawalgus sinna ei lange, samuti mitte altariküünalde tulespaiste; ainult nende mõlemate wastuhelk ümbritseb seda samast oma poolpimedusega. Ja kummalselt raamib ta ühe waataja pead, kes samba najal nõjatab ja üksifilmi wahib alla altariile. Midagi tontliku peitub ta kahwatul uäol, nagu walguks, mis teda ümbritseb. Kaugelt pole näha, kas ta noor on wõi wana. Ta näojooned näiwad olewat nooruslikud nagu ta fale, piff kehagi, aga juuksed, mis ta otsaesist katawad, räägiwad ta noorussele wastu. Need juuksed on olnud blondid ja sellest on neil weel särakene järel; nagu tuhaga üle puistatud langewad nad tema otsaesisele ja nagu tuhaga üle puistatud on ta filmadki. Nad on elawamadki kui Brita Stenbocki surunud filmad, mis kuulawad tähelepanguga rääkija tõrjeseid-rõõmsaid sõnu, nagu waataksid nad nende kaudu wälja tulewikku.

Nii mõnegi kuulaja filmad rippusid neiu

näol, kes mõne minutiga oli ülendatud Rootsi kuningannaks, ja jälgisid iga ta pilku Sellepärast pöördus neist mõnigi ja otsis õmestatud eset, millel Karini piff wiibis, ja mitu suud küsisid ühtlasi:

„Kes wõiks see olla, kes seal samba najal nii kummalise näoga nõjatab? Ufun, kuninganna silmitses teda.“

„Wait,“ wastas kellegi hääl sumbudes, „see on Silja keisri juure saadetud kästjalg, kes praegu sealt tagasi jõudnud. Tema wiist imestab, millise inglinäo Gbsta enesele tema ärakul abikaasaks walinud; on koke märgata, et ta oma elus ilusamat pole näinud. Aga kuulake peapiiskoppi. Rõige tähtsam järgneb. Tasa!“

Sofin waitis, ja kõigi filmad pöördusid pikale kirikuwürestile, kes kalliskiwidega ehitud madalalt kulbdaldrefult wõttis lihtsad kulbdõrmused, ühtlased ustawuse sümbolid kuningannale kui igale alamale, ja üles tõstis. Minult Karini Stenbocki filmad ei liikunud; ainult samba najal nõjatawa mehe filmad hoidsid ta pilgu suunast kinni.

„Karin,“ ütlesid need tummad, säratumad, säratumad filmad samba najal. „Trollhätta ääres seisib wana laulik ja waatas alla. Tema ümber õitfes elu, päike säras ta otsaesisel, lilled noogutasid, linnud laulsid, ja ta tundis õudu õudse kaju ees, mis kofekohinast oma walged käewarred tema poole üles sirutas. Kui tihti tahtis ta põgeneda, kuid wõlu ümbritses teda ja ta pidi alla waatama mürisewatele wetele, ja tahtmatult kiskus teda salawägi sinna lähemale ja lähemale, ja sügawiku waimudest wallatuna hüppas ta sinna alla, ning walge waht löi tema ümber kokku.“

Peapiiskop wõttis Rootsimaa kuningapruudi filmna, tarretu kie ja pistis formuse ta sorme. Singatult seisib rahwas.

„Karin,“ ütlesid tummad, säratumad filmad samba juures, „kas olid need huuled need, mis ütlesid: Ura wäsi, waene Gustaw — kui sa kord wäsisid ja jõgi haaraks mimust kinni, mil see juba oleks hilja ja sa mind enam ei jaksaks üles tõmmata. Kas olid need huuled need, kes sõstistasid: Ura lahtu Karini! — kas oli see Gustaw Rosen, kellele nad ütlesid: Sa oled mulle ju nii armas, Gustaw — nii armas, Gustaw — nii armas —?“

Rõikwagem Jumal kaitsku ja hoidku teid, Rootsimaa kuningas ja kuninganna. Ta juhtigu Teie südameid Teile õnneks ja teie maale õnnistuseks. Ta tõstku oma pale teie peale ja andku teile rahu!“

Nagu lihtne kodanik kummardas Gustaw Waasa oma abikaasa kohale ja suudles ta suud.

Ja nagu pikast unenäöst ärgates wankusid Rootsi kuninganna siinilmad esimest korda tolt näolt kõrvale. Nad langesid kuningliku abikaasa pikale, walgele härmeliinmantlile, ta jalad waurusid, wärisjedes sirutas ta käed ette ja langes karjatades: „Sina oled Trollhätta!“ minestanult Gustaw Grifsoni käte wahela.

Minult üks inimene suures kirikus sai sellest aru; ainult wähesed kuulsid sellest. Rahwahulk nägi eemalt ainult noort kuningannat oma abikaasa käte wahela langemat, mis tema ümbert kõwasti kinni wõtsid, kuid ei näinud, et kuningas tema elutut keha pidi kõwasti toetama. Murelikult ja kõwasti hoidis ta teda ja soisitas temale armsaid sõnu kõrwa.

„See on Teie süü, ema,“ ütles ta siis, etteheitlikult Brita Stenbocki poole pöördes. „Mis möödunud, on surnud ja magagu. Mis pärast pidite Teie äratama Torpa warjud ja nad selle päewa rõõmusse heitma?“

Pime proua ei wastanud, kuid ta tütar ajas enese jälle waemaga sirgeteks.

„Torpa warjud“ — kordas ta ja äigas käega üle otsaesise; „sa ütled, nad on surnud — mis möödunud, on surnud ja peab magama!“

Ja Karin wõttis abikaasa käe alt kinni ja sammus kindlal sammul läbi kiriku. Kuninglik saatkond järgnes neile ja nende taga tuli hõiskaw rahwameri. Mõni minut hiljem polnud enam kedagi kõrge kiriku wõlwi all peale selle ühiktu, kes ainsana oli aru saanud sõnast, mis Karin ütelnud.

Ta seisis ifka weel sama samba najal. Martariküünlad olid kuschutatud ja ainult päikesewalgus langes rahutult läbi afna sisse, aga mehe tummad, säratumad silmad olid ifka weel pöördud tühjale kohale altari ees. Ja jäid sinna kuni uksehoidja tuli ja ühikut külalist imestades silmitses.

„Kas olete haige, härra?“ küsis ta wiimast aupaklikult.

Nüüd kohtus Gustaw Rosen, waatas mehe mõttlikult otja ja lahtus kirikust.

Wäljas, kui pulmarong juba Fyrisö jõe fillast üle läinud, peatas kuningas Gustaw hetke aega ja osutas linna läänepoolsel küljel seiswale rohelistele mäele, mis Upsalast üle ulatades lõuna pool madalamaks muutus.

„Sinna tahame enestele ehitada lossi ja seal õnnelikult olla,“ ütles ta tasakesi abikaasa poole kummardades.

Karin tõstis filmad.

„Jah, sinna paistawad Odini kingu puud filma,“ wastas ta tõsijelt.

Nüüd woolasid kõik kuninglikule paarile järele maja poole, mille linn pulmadeks korda seadnud. See oli toredaim Upsalas; widewiku

ajal ootas seal külalisi pidulik jõbmaag. Krooniga ehitud tugitoolidel istus laua otjas kuningapaar, keda Rootsimaa poole saajandi järele jälle näha sai. Gustaw Waasa pahemal pool kõrwal istus peapiiskop. Palju ja tõsijelt kõneles temaga kuningas uuest waimuilmast, mis lõunapool Läänemerd ärganud; rõõmuga kuulasid seda Lübecki härrad, kui kuningas äkki karika wõttis, tõusis ja walju häälega hüüdis:

„Rootsi rahwa ülemad ja alamad! Minu esimene terwitus on selle maa wabadusele. Kuid teie olete kuulnud ja näinud, et see wabadus ei seisa kätes, waid peab, et rahwas igal ajal orjaküttes wõib purustada, olgugi et ta käed on seotud, kui tal aga waim waba on. Wabadus, mida ma mõtlen ja teile tahan tuua, ei seisa Stofholmi langemise küljes, mitte ka Daani Christierni troonist loobumises. See wabadus pole pärit siit maailmalt; taewas on saatnud seda kuulutama ühe wägewama kui mina olen. Mina tõstan oma karika isade tõsise kombe järele selleks, et Wittenbergi nunga töö edeneks ja ta purustada suudaks Rooma küttes nii siin kui seal — elagu Martin Luther!“

Peaegu kõik, kes pika laua ääres istusid, tõusid waimustatult püsti. Nagu süütaw jäde langes see kõigi südamesse, aga kõigi silmad wihbisid põnewalt kuninga kõrwal istuwal peapiiskopil. Siis kajas kõwulufustaw kiiduhüüe kõigi suust; kindla käega tõstis Upsala peapiiskop oma karika, lõi selle Gustaw Waasa karikaga kokku ja ütles:

„Martin Lutheri terwiseks!“

Ka Karini karikas puudutas oma mehe karikat heledal kolal. Siis lendasid wana põlise rootsi kombe järele „skol'id“ siia ja sinna. Kummaliski sarnadust ja kummaliski wastolu pakkus see laud tolle lauale, mida rufuhunnitüks muutunud Torpa seinad keweade algul olid näinud. Palju samasid nägusid siingi, kuid teise ilmega! Muretu rõõmsus kõneles Gustaw Stenbocki jõurikastelt näojoonelt; pime nagu tema kõrwal oli kaotanud jätsed jooned, mis sealt weel doomkiriku altari ees olid wiimast korda üle lennanud, ja ühe Rootsi kuningaga kõrwal istus jälle Karin.

Ometi mitte wärisjedes, palawlikult kahmatades ja õhetades, waid tõsiste filmadega, ilus ja rahulik — ilus nagu pehme sügis, mis seisab Rootsi noore wabaduse kohal, rahulik nagu puuladwad Odini kintudel, mis tõusid üles sinitaewa poole.

Ja all pika laua teises otjas istus üks tumm külaline nagu ta kord istus Torpa lossis. Tema huuled ei kõnele, ei puudutanud ka sõõki ega jooki. Üle wärisemate küünalde puhkas ta pilk Rootsi kuningannal, aga kuninganna

taga, kaugele lõpmata, kaugele ja väikestelt tema filmade ees lehwis nagu unenäopilt Karin Stenbock. Läbi pidusaali seina waatajad ta filmad wälja kaljuorgu, millest Trollhätta läbi kohises — seal seisis, kulbjuuksed pehmeft kewadepäikestest walgustatud, Karin Stenbock ja ütles:

„Nra nnta, Gustaw; kui ma suureks saan, siis lähen ma sinuga Daanimaale!“

Kõik karikate kolin ja pidulärm kajas üle neist wäikestest sõnadeft, mis unepilt kõneles, kuna ta ise nii kaugele ja ometi nii päikesefelgelt lehwis kuninganna istme kohal ja ta aumebale, jaratumale pilgule pead noogutas. Nüüd naeratas ta läbi piisarate ja palus jälle nuttes:

„Nra nnta, Gustaw: mina saan ju sinu naiseks, ja siis tahan olla sulle ka emaks ja me läheme üheskoos Daanimaale!“

Üks piisar langes tumma külalise filmist punitumatu le hõbetaldrekuale — ja uuesti ärkas Gustaw Rosen kohkudes, sest ta parempoolne naaber küsis temalt sõawõitlikult:

„Kas olete haige, härra?“

Rõnetatu tõusis waitides, nagu ta juba paar tundi warem kirikus oli teinud, ja tahtis saalist lahkuda. Siis tabas teda kuninganna pilk, kes oma kohalt samuti oli püsti karanud.

„Kuningas tahab rääkida — wait!“ jooksis jostin ridadeft läbi.

Sõagugumie kahin waitis ja Gustaw Waasa ütles:

„Meie oleme joonud nii mõnegi waprä mehe terwisets, kelle tegude tummistajad me oleme olnud, mis ta Rootšimaa wabaduse heaks on teinud. Ometi on nii mõnigi teene peidus waituse põues, kuhu ainult mõne üheftku filmad on nägema ulatunud. On mõeldud nii mõnigi wõitlus, mida pole näinud kellegi film, kuigi see wõitlus oli kõige raskem. Ma terwitan ka neid, kes kõige paalt pidid eneste üle wõidu saama, enne kui nad taipasid meie eesmärgi igawest wigust. Ma terwitan selle joogiga meest, kes wõitis kõige raskema ülesande oma peale — lahutada Sassa Feisrit tema sugulase asjast ja meie asjale wõita, ja kes selle oma ülesande hiihtga-walt teostas. Meest, kelle julguseta teie kuninganna kõige oma täna mitte ei wõitaks meie kesseft ja kellele meie kõik nagu minagi oleme tänuwõlglased — sind, Gustaw Rosen!“

Atsa tõmmuga tähjendas kuningas oma peetri, ja kõik tegid tema eeskiru järelle.

Gustaw Waasa mõttes kõle, mil ta Dorpas jurnale pühendatud päästnud ja Rosen ära tunnud kõik oma süü, mis ta oma pea peale lo-gunud, kui Daani tiranni neoduswäärseid sihte

taotles, ja siis ennasti oli pakkunud ifamaa teenistusse. Siis oli Gustaw Griffon, targalt ette nähes, temale ülesandeks usaldanud saadikuhufed keiser Karl Wienda juure.

Kas oli tal tookord noormehe kaugele saat-misel veel mõnda teist salajamat otstarwet filmas pidanud? Wõib olla teadmatult, kuid nüüd oli see juba ammu unustatud. Tema mälestuses pühis veel ainult Karini „Ei ialgil“ kui ta üle Göta-Elfi wette temalt oli küsinud: „Kas soovid ja Gustaw Roseni juure tagasi minna?“

„Ei kunagi! Tema ja minu wahel aegutab kiristit nagu Trollhätta selle ja tolle kalda wahel. Minu süda ei kintu enam sellele, kes Rootšimaa ära andis.“

Mis teadis Gustaw Rosen Karini filmist, mis kuulufid Rootšile? Mis teab Gustaw Waasa Karini filmadest, mida Gustaw Rosen oli armastanud?

Nüüd on Rootšimaa wõastatud.

Kas oli Gustaw Griffoni saadik, kes Sassa Feisri juure saadetud, mõtelnud, et ta sellega ka ühe oma teise süü jõuab lepitada? Kas oli ta arwanud, et wõib tagasi tulla ja ütelda, ma olin pime, kui Rootšimaa ära andsin — nüüd olen ma aidanud sind ja oma isamaad päästa!

Tee Trollhätta juureft Alpideni on pikk. Kui Gustaw Roseni jalg Upsalasse jõudis, helkkesid kõik doomkiriku kellad, helkjesid kõik Rootšimaa kellad kuninganna pulmades.

See oli ühke, riütellik kuningas, kellele Karin oma täe annud; ta oli tugew, tark ja kallimeelne mees. Küll ei leidunud Rootšis neiu, kes täna Karini saatust mitte ei kadestanud, wõib olla leibus mehigi, kes Gustaw Waasa krooni alawäärtuslikumaks hindas kui juba walget pärlit, mis Trollhättast tõusmuna kuldraamis tema kõrwal istus.

Karingi tõusis kuningawiiimaste sõnade järelle — „sind, Gustaw Rosen!“ ütles kuningas, ja kuninganna tõusis. Pilt, esimene tema filmist, langes teisele poole laua otsa — sekund aega oli Rootši kuninganna toolist kadunud ja kauge pilt tema tagasti lähenes ja seisis ärskalt ja wõõralt Upsala pidusaalis — siis põikajid Karini filmad kõrwale, ja ta pilt taganes jälle kaugeemale, kätte saamatult, tagasiwaomatult.

Ja sügawamale lastus õõ ja tuli kiskõõ ning ühes temaga saabus pulmamajas waitus. Waitus hingas laial Rootšimaal; ainult põhjawalgus, mis ulatas kettaewani, jätas wana kuningaliina kohal.

(Järgneb.)

Dshungli ääres.

India kirjanik Dhan Gopal Mukerjhi.

2

Ma jäin küll pisut rahulikumaks, hoidsin aga ikka veel isast kramplikult kinni, sest et ahviid hämaras nii kummalised näisid olewat. Siis läksin ma tema jeltsis tuppä.

Ahviid ei pannud meid kõige vähematti tähele. Arvult umbes kakskümme, istusid nad pühalikult, wahtisid tarretult tulle ja pilgutasiid silmi. Nende hulgas oli ka üks ema, kes tõsiselt oma poega imetas ja selline wälja nägi, nagu kuulaks see maja temale ja nagu teaks ta seda. Selle järele ihmusid nad iga öö, alati waitides ja meie juuresolekust mitte midagi küsides. Kes weendunud on iseenele tähtsusest, sellele ei wõi ma paremat sündmust soomitada, kui oma maja ahwidega jagada, nagu meie seda tegime. Nra ajada meie neid ei suutnud. Warsti me ei soowimudki enam seda, sest nad näitasid endid kõige paremate wahikoertena; mõne murdja metsalise lähenemise puhul äratasid nad meid õigel ajal endid kaitsema. Päewal ihmusid harilikult orawad ja korjasid pähklaid; kuid need olid arad ja ei püüanud meie juures kauda.

Wihmaajal läks jõgi sügavamaks ja ühes sügawama weega tulid, sestsaadik kui uputus jõesängi oli muutunud, krobudilid. Siis ei julemud me enam oma parwe kasutada. Esimest korda märkasim ma krobudilli oma läheduses, kui ühel hommikul üht wäikest ahwi jõest nägin joowat. Äkki kukkus ta kummalisel ülmal jõe; mina nägin, kuidas ta kättpidi pikkamisi wee alla tõmmati ja kadus. Mõni hetk hiljem möödus minust süümenud puutükk wett mööda. See oli krobudilli must krobeline selg, mis weest wälja ulatas. Selle järele ujutasime loomi hull maad ülewal pool ja läksime jõest seal üle, kus ta kitsam ja julgem oli.

Umbes aasta pärast uputus, wihma aja lõpul, tõi mu isa külast kaks kotti pähklaid ja kaks kotti ube. Ube keetis isa esiti, siis täpsetas ta neid wõis, lissas soola ja pipart juure ja pani nad siis jahutama. Mina aitasin teda waitides, kuigi mu uudishimu suur oli, sest see ettewalmistus tähendas midagi haruldast. Aga isa oli mind mõislikult kaswatatud ja ma ei küsinud midagi. Warsti selle järele ütles ta:

„Walmistan meile toitu jahikäiguks dshungli südamesse. Soome läheme teele, ehitame enesetele punde otša ühmed ja jääme sinna nädalaks, ööd ja päewad. Ja seal ootame siis saati, mida meile jumalad saadawad.“

Minu süda hüppas rõõmus ja õõ otša ei saanud ma karsituse pärast dieti magada. Sgatsesin ruttu jõuda dshunglisse.

Witimat saabus päew. Kell wiis olime walmis. Niipea kui isa meile kummalegi kotti wadega täitnud ja kaks kotti pähklatega õlale wisanud, kus juures ei puudunud ka dshunglipuuwili ja allikawesi, mis meid nädal aega pidi karastama, lugesime oma hommikupalwe, ja kui päew juba walgeks läks, olime kodust juba tüti maad eemal.

Meie ei läinud otseti dshunglisse, sest karideta on nii warajasel tunnil siina tungida. Põhjus seisab selles, et seal kergesti kofku wõib puutada tiigrite ja pantritega, kes sel ajal omale toitu otšiwad ja kergesti furjaks saawad.

Äkki otšutas isa waitides maha. Ma nägin ühe antiloobi kahjajälgi. „See loom pidi meist tüki maad eespool olema. Meie jälgisime teda ja wõisime warsti ka tiigriküünite jälgi märgata. Minu isa arwas, et arwatamasti üks tiiger hommikul wara jõe äärde joonua tulnud ja seal luuranud antiloopi, kes samuti joonua läks. Kui antiloop tiigrit lähedal märkas, oli ta põgenema piistnud, tiiger tema kannul.“

„Waata,“ ütles isa, „kahjajäljed muutuvad ikka selgemaks. See tähendab, et antiloop ettewaatmatuks jäi. Ta oli nii ehmatanud, et hirm ta lihakseid halwas. Ta ei saanud enam kiiresti edasi jõuda. Aga mitte üksi seda; tühja ta jalg ästus, siina jäi ta jalg nagu klambritesse seisma, olgugi waid hetkeks. See on paha märk.“

Edasi minnes nägime, et antiloobi tagujalad paljudesse kohtadesse sügawamad jäljed olid jätanud. Selgate jälgede asemel olid esimesed kahjad maa üles kaapunud, nagu olaks loom aua tagujalgu ainult suure wgewaga järele medanud. Minu isa ütles:

„See waene loom on jät mististi ainult mõniskada küünart kangel jurnud. Omu on ta selgroo halwanud. Kuigi tal pea weel selge oli, ometi ei kuulnud ta lihakesed enam sara.“

Meie jälgisime neid edasi. Waewalt olime mistakümme sammud edasi jõudnud, kui kuulsiime lähedast pöösast metsikut armat.

Ruttu ronisime puu otša ja istusime otšale, mis nii kõrgel seisis, et tiiger siina enam ei ulatunud kargama. Mitte ainult seda; nagu ahwiid ronisime otšalt otšale, puust puule, kuni juust selle pöösa kohale jõudisime, mille all tiiger tapetud antiloopi õgis.

Õfegi selles waatemängus peitub midagi kohutawat ja ilusat, kui tiiger kullawärmiliselt ja mustalt hirades wereloigus lamab, keha poolt antiloobil ja pea surunud looma rinnasse maetud. Tiigrid õgivad pehmemad osad heameelega kõige esiti, esiti kaela, siis rinnalihased, ja siis mõned kõhuosad, enne kui nad hakkavad küljeluid närima. Need jätab nad teiseks päevaks. Varilikut aga polegi teist päewa, sest kui tiiger ohwrist midagi üle jätab, siis tulewad teised murdjad ja sööwad selle.

Waatemäng ise — mitte mis me tiigri harjumustest teadsime — awaldas meie mõju. Mis me nägime, oli punane, kulbne ja roheline. Kui keegi ootamatult oleks sinna sattunud, tema ei oleks tiigrist midagi märganud, wälja arwatud kärbseparwed ja hais. Kogu see asi paistis olewat nagu pilt, mis maalitud kulla, rohelise ja punase wärmiga.

Tiiger õgis edasi. Kuna meie elasime tiigrite püüdmisest ja tapmisest, siis pidime mõtlema wälja abinõu, kuidas teda kätte saada. Me ootasime ja ootasime kuni kella üheksani; siis wedas tiiger enese pöösasse ja heitis magama. Aga enne kui ta läks, märkasime, et tal riind oli lõhki kärjastatud ja werd tilkus. Armatawasti oli antiloop enne surma tiigritweel kobjaga haawanud ja talle sügawa haawa rinda löönud.

Mõne minuti jäi tiiger päikese kätte seisma ja lastus ennast, ja siis wõisime selgesti näha, et ta oli haawatud. Armatawasti ei jaksanud ta enam oma pesa minna, wõi tahtis ta oma saaki walwata. Sellepärast kaugenes ta surnud antiloobist ainult umbes üheksa sammu ja heitis siis maha.

Dige pea märkasime, et pöösad meie all õige kummaliselt liikusid. Me waatasime terawamini ja nägime hulga wäikseid muste ninasid wärisewate sõrmetega lehtede wahel haistawat ja saaki nuusutawat. Need olid rebased ja shaakalid. Nad olid kaugel saaki haistnud ja olid tulnud sellest osa omale nõudma.

Kui nad lähenesid, haugatas tiiger — see oli peaaegu koera haugatus, — ja sellest wärisest pöösastist ühest otjast teise nagu roheline tõrwikutuli, kui tuul seda liigutab. Kuni lõunani waheldus see wärin pöösaste waikusega, ja siis lastus troopika päraslõunane rahu seltele.

Sinnamaani näitasid endid mitmesuguste wäikeste loomade nuusutawad ninad surnud antiloobi juures, ja mõnikord awasid nad — wae sed, nälgase shaakalid! — suudki, et kätte saada juutäit liha. Siis urises tiiger äkki wahaselt, ja ruttu kadusid ninad ning kogu pöösastist wärisest ühest otjast teise. Sellejuures polnud palju midagi kuulda, aga seda enam näha. Kui mõni

shaakal ennast liigutas, siis woogasid pöösad. Oli liigutaja rebane, siis wärisesid pöösad nagu magawa koera nahk, kui koer raskest und näeb.

Äkki liikusid pöösad hoopis teisiti. Wuikesed ja pöösad näisid nagu lastekäed plaksutawat. Plaksud tulid kahelt poolt, mitte üksteisest kaugel seiswast suunast, nad jooksid sinna kofku, kus surnud antiloop kärbestega kaetuna seisus ja kust hirmus hais üles kerkis. See lehtede lastumine kestis mõne minuti. Selles peitus midagi tontlikku ja ma wärisesin. Isa sirutas käe wälja ja ütles minu käest kinni wõttes:

„Ole rahulik, mu poeg!“

Tasane, weaageu kuulmatu sosin joofsis läbi rohu ja noorte puude. Ja waata, ilma muu hoiatuseta seisid kaks leopardi surnud looma ees üksteise wastas. Nende lähemisel tõusid suured kärbseparwed kui must pilw. Leopardid polnud tiigri lähedust haistnud, sest nad seisid pealpool tuult. Aga seda enam haistis tiiger neid, kuid ta oli liigutamiseks liig unine. Isa ütles mulle tasafesi:

„Ära kardal! Ja ära ennast ka liiguta. Leopardid ostawad puude otja ronida. Kui nad sinna üles roniwad, siis on meie laul lauldud.“

Ma arwasin teadwat, mispärast puukeste lehed ja pöösad nagu plaksutawad lapsekäed liikusid: sellepärast, et plekijoonistused leopardi nahal nii wälja näewad, nagu oleksid nad lehed, mis tindisse kastetud ja millega looma kuldnahk siis üleni on kaetud. Igaford, kui leopard ennast liigutab, liiguwad puud ja pöösad selle lehemustriga kooskõlas, millest tekiwad õhusse plekid.

Waeiwalt olid mõlemad leopardid üksteist näinud, kui nad juba kõõtsa tõmbusid ja üksteisele kindlasti silma waatasid. Nagu raskest kõied piitutasid nende sabad, ja kui üks neist üht noort puud tabas, murdus see praksti katti

Äkki kerkis nagu hirmutis ei millestki tiigri nägu nende kahe wahase näo wahela. Tiiger oli neid haistnud ja okste praksumise läbi unest aratatud. See oli õudne hetk. Leopardid tõmbusid pisut tagasi, waikselt nagu niit, mida tõmmatakse nõelafilma. Järgnes wahaeag. Siis mõirgas tiiger nagu lõhkets mõni mägi ja woolats wesi äkki kattenud paisust alla. Selline oli tiigri mõirgamine. Kuid leopardid ei lastnud endid heidutada.

Kui tiigri mõirgamine lõppes, hulufid mõlemad murdjad nagu olemused, kelle sififonna tulised piigid katti kärjastawad. See oli nende wäljatutse. Tiiger tõmbus sammu tagasi; sest juba toonist tundis ta, et leopardid ta haawa teadsid. Ta tõmbus filmapilguks kõõtsa ja pidas neid silmas. Leopardid astusid paari sammu edasi ja walmistusid wõitlusele.

Järgnes öudne waheaeg.

Kogu õhungalit, puuladwust kuui maa sü-
dameni ja horitfondist horitfondini, haaras pii-

loomade loomus, eriti ta kohutawamate omaste
erinemus, nagu lõwidel, leopardidel ja tiigritel,
et nad endid suruwad kallalekivumise puhul

Jahnis Rainish,

Läti tähtsam luuletaja, suri 12. sept. s. a. peaaegu rabandusse 64. a. wana-
duses. Lakkunu maeti uuele surnuaiale, mis nüüdsest peale kannab nime
Rainise surnuaed.

naw waihus, mida katkestasid waid wäikesed
liigutused, mida tiiger oma jabaotsaga tegi.
Meile näis, et kõik kolm wastast endid ikka kõ-
wmeini maa lähedale surusid. See on kassipoost

wastu maad, nagu ammutaksid nad omale nii-
wiisi jõudu. Kuid selle põhjus on teine. Kui
loom nagu tiiger kõwasti vastu maad seisab,
siis awastab ta waenlane tema peale karates

temale oma kõri ja rinna, millele ta alt jaab kallale kippuda ja need lõhki kärastada.

Teine eelistus peitub hoos, mida loom wajak, kui ta edasi hüppab. Mida madalamal ta maas lamab ja mida vähemaks ta enese teeb, seda lähemale jõuab ta edasi hüpatas oma sihile.

Sellepärast surusid nad kõik kolm endid kõwasti vastu maad, kuni nad weel waewalt jalaõrgu'ed olid. Nohus oli näha ainult weel nende päid ja punawalt särawaiid silmi, mis üksteisele otja wahtisid.

Äkki urises üks leopard ja sirutas ühe käpa wälja. See oli teisele leopardile märgiks tiigri kallale karata. Kuid see ei liigutanud; ta kartis. Raske on täpselt ütelda, mispärast; paistis ju selgesti, nagu oleks wõiduwõimalus leopardidel ja mitte nende waenlasel, kes pealegi oli haamatud! Aga tiigri silm on inimese ja loomade peale pearegu hüpnootiline wõim ja mõlemad, nii loomad kui inimesed, tunnewad teda kohates peaaegu ekauflikku hirmu.

Nüüd mõirgas tiiger wõimjalt. Ta tegi seda oma ülewõimu rõhutamiseks, mida ta peagi oli märganud. Selgesti wõisime meie teise leopardi hirmu märgata. Siis kaotas esimene leopard wihas oma pea ja läks tiigrile ilma hüppamata kallale. Nad kahmasid üksteisest hammastega kinni, nende lõuad peitusid üksteises nagu oleksid neil olnud ühised lõuad. See katkestas wõlu, ja teine leopard seltsis teise juure. Aga ta ei saanud suurt teha, seni kui wastasid üksteisega maadlesid. Igakord, kui ta wõitlejatele lähenes, lõi tiiger tema poole, ilma et wastast oleks lahti lastnud, ja leopard suutis ainult tiigri külje lahti kärastada. Glukardetawamale kohale, nagu kõri ja kõht, ta ligi ei pääsnud.

Surmawas klammerduses keerlesid wastasid ringi, kuni teisel leopardil wiimaks õnnestus tiigri puusast hammastega kinni kahmata. See naelutas tiigri paigale. Ta oli nagu kruustangide wahel. Aga ta pani wastu, kiskus leopardi, kes ta ees oli, oma juure, kuni ta ise tagu-jalgadel seisid, jundis leopardi sedasama tegema ja kiskus oma küünte ainja tõmbega waenlase kõri lõhki. Surmawa walu meeleheitliku mõirgamisega amas leopard oma lõuad ja kiskus maha. Siis roomas ta eemale ning kadus meie silmist. Suure waewaga roomas ta.

Õtse samal hetkel tuli leopardile, kes tiigri puusast kinni hoidis, teine mõte; ta lõi oma hambad tiigri kõhusse. Ta seisid peaga tiigri kõhukoopas, kuna tiiger oma küüned ja hambad leopardi seljasse puuris. Kumbki ei lakanud wõitlemast ega wähenданud wõitlusehoogu.

Waewalt oli nüüd weel midagi kuulda peale lehtede kahina ja surewa leopardi wirisemise laugemal. Siis jäi dshunglis kõik waiksiks. Õsgei päike näis taewas paigal seisawat. Linnud peatusid õhus, mida muudu ita ei sünni, ükski mis dshunglis juhtub. Pöösastes oli ainult shaakalite ja rebaste liikumist märgata. Järgmise wiieteistkümmne minuti jookkul — meile paistisid need minutid olewat kümme tundi pikad! — lõppes surmakaelustus teise leopardi ja tiigri wahel kohutawa kurisewa ja wirisewa tooniga. Metsikult keerlewad kehad jäid äkki waiksiks.

Nad olid nagu kimbid, ainult aeg ajalt wäriises weel mõni surew muskel. Siis ei liigutanud nad enam, ja warsti peale selle oli kogu pöösastid piiratud shaakalitest, kes tulid saati otjima.

Õsa ütles mulle:

„Nüüd peame alla minema ja nahad päästima. Esimene leopard on seal eemal surmud.“

Me ronisime ruttu alla, kihatime shaakalid eemale ja hakkasime esimest leopardi otjima. Ja waata, teise leopardi, tiigri ja antiloobi korjusest ainult mõni samm eemal oli ta surmud. Me tõmbasime ta pöösastikku ja minu isa hakkas kolme looma nulgima. Antiloobi nahast polnud midagi üle jäänud.

Suure raskusega suutime teise leopardi ja tiigri üksteisest lahutada. Nahad saime kätte.

Kell oli nüüd umbes neli. Õsa nulgis loomi, mina wõtsin nooled ja wibu ning hoidsin raijakulle eemale, samuti rebasteid ja shaakaleid. Warsti weeres päike. Me sidusime werised nahad kimpu, tõmbasime nad nõõriga puu otja ja jätsime sinna ööks rippuma. Õse ronisime naabri-puule ja walmistasime enestele seal okstesse aseme. Õsa wõttis pakist halwa haifuga õli, sellega määrime oma keha sipelgate ja fäästede ha. mustamise wastu.

„Õsa,“ ütlesin ma magama heites, „uputuse ajal elasid inimesed, loomad ja linnud üksteisega nii, nagu oleksid nad wennad. Kui nad tookord wõisid üksteise wastu nii head olla, miks ei ole nad seda siis alati?“

„Poeg,“ wastas isa, „juhtub, et kõik olewused ühise hädaohu puhul ühinewad, nagu sõjawägi waenlase kallalekippumise puhul ühineb. Uputuse ajal teadsid loomad, et neid surm luuras ja häwitada tahtis, ja ühises hirmus lallisid nad üksteist wihata ja waenuta. Kord õpivad mitte üksi loomad, waid ka inimesed wennastuse kätte, mitte ainult hädaohu puhul, waid ka muudu heas elus!“

(Lõpp.)

Salasõidul.

Ameerika-Saksa kirjanik **Harry Sheff.**

Põksuwal põuel ja täis rahutust seisis üks noormees Baltimore ja Ohio raudtee kaubajaama lähedal ja waatas aegajalt kartlikult uurides oma ümber, nagu oleks ta kartnud, et keegi ta mõnelt mitteseaduslikult teolt tabab.

Nende silmatorkawate märkideta oleks keegi küll waewalt sellest mehest halba mõelnud, sest õige wõidunud riitest hoolimata awaldas kõik ta olek ometi kõige paremat mõju. Tema ausad, terassinised silmad, ta ilusad walkjad juuksed, sale keha, wärske näowärv ja hea terwis — kõik see pidi wiima iga inimesetundja weendumusele, et tal siin tegemist oli ühega neist sajatuhandetest, kes ainult tööpuuduse tagajärjel ja kõige paremast tahtmisest hoolimata oli pidanud kibedat puudust tundma õppima.

Ja nii oligi lugu!

Werner Herweg pidi parajasti läbi elama sama saatuset, mis paljudele teistelegi osaks saab, kes wõõrale maale tulewad ja seal enesele peawad leiba teenima. Kui hea dekoratsioonimaaler oli ta New-Yorgi teatrisse koha saanud ja sellena seal ka ilusat raha teeninud, aga kui lepinguaeg lõppes, polnud tal enam õnnestunud sobiwat kohta ega ka sobiwat tööd leida. Rahahulk pangas wähenes ja wähenes, ja wiimaks pidi ta lihtsaks maalriks hakkama. Kuid sellegi teenistuse kaotas ta ja nii pidi ta siis puudust kannatama, millist ta ennemalt weel iial polnud tunda saanud.

New-Yorgist oli ta tulnud Baltimoresse, ilma et tal sealgi oleks rohkem õnnestunud. Rahast lage, hakkas ta juba peaaegu meelt heitma.

Juba hakkas ta enesetapmisele mõtlema, kui ta juhuslikult ühe lehe kätte sai ja sellest luges, et Chicago uuesti ehitatud teatris parajasti dekoratsiooni töid tehti ja need kellegi Leisingeri kätte olla ära antud. See nimi andis talle uut lootust. Leisinger oli kodumaal ta meister olnud ja teadis, mis Werner oskas. Ei olnud kahtlust — seal ootas teda teenistus!

Ruttu seadis ta enda reisiwalmis.

Mis muud kui Chicagossel Tõsi, tarwilikku reisiraha tal ei olnud; need kaks dollarit, mis üks suguwend talle laenas, ulatasid waid toiduostmiseks teele, mitte aga kalli pileti ostmiseks.

Kuid Herweg elas juba küllalt kaua Ameerikas ja tundis kõrwalteed. See ei sobinud küll tema ausa loomuga, aga mis see aitas? Ta pidi Chicagosse pääsma, ja kuna ta sõidupiletit ei jõudnud osta, siis otsustas ta tuhandete teiste eeskujul teha ja — piletit sõita, nagu Ameerika mõnes ringkonnas öeldakse: jumbata!

Jumpamine ise on väga lihtne. Peaaegu iga kaubarongi äramineku puhul wõib jaamas alati näha inimesi, kes sel hetkel, mil rong liikuma hakkab, kassisarnase osawusega wagunite jalglaudadele kargawad. Sinna jääwad seni, kuni nad waguni katusele, wõi mis weel parem, läbi mõne akna wõi ukse wagunisse pääsewad. Rongi ametnikud pigistawad kaastunde pärast kas silmad kinni wõi jälle kardawad neid tülitada, sest et jumpajad nendega tihti juba on päris lahinguid löönud ja neid rewolwitega ähwardanud.

Nii siis tahtis Werner Herweg jumbata ja kuna ta seda asja weel ei tunnud, siis oli ta suures ärewuses.

Juba lähenes rong pikkamisi.

Wedur pidi siin wett wõtma. See pakkus soodus juhuse. Rongiteenijad olid ametis, kedagi teist nägijat polnud lähedal. Herweg surus oma riidekimbu kaenla alla ja lähenes jalglauale. Tema käsi oli juba ühest rauast kinni kahmanud, kui ta riidekimbu nõõr lahti läks ja ta kawandite raamat waguni rataste alla kukkus.

Ei olnud kerge raamatut sealt jälle wälja õngitseda, aga need kawandid olid temale nii tähtsad, et ta ilma nendeta ei arwanud läbi saada wõiwat. Wiwitamata kargas ta maha ja ronis waguni alla. Temal õnnestus ka raamatut kätte saada ja ise rataste hädaohtlikust lähedusest pääseda, kuid ta oli sellejuures niipalju aega kaotanud, et ta ainult weel waguni jalglauale pää-

ses, kui rong suure kiirusega jälle liikuma hakkas.

Seal seisis Herweg nüüd, all kitsas raudaste ja ülewal peenike, ümmargune metallritw, millest ta kätega kinni hoidis.

Ja rong wuras neljakümne kilomeetrilise kiirusega tunnis edasi.

Herwig uskus juba esimesel weerandtunnil, et iga järgmine minut tema wiimane wõiks olla; tuul, mis tema ümber tormikangusel wuhises, mattis ta hinge kinni, kõrwetaw juulipäike ähwardas teda päikesepistega, jalad ähwardasid tal nõrkeda ja kange keharaputus ähwardas ta südame pööritama panna. Ja kas ei wõinud teda iga silmapilk mõne müüri nurk wõi teele ulataw puuks tabada wõi mõne silla raudpostid talle ähwardawaks saada?

Herweg wõitis ainult kõike oma energiat koondades surmahirmu, mis teda wallanud, aga ta wõis ainult oma tahet käskida, mitte aga oma jõudu. Ja see oli juba tunni aja pärast lõpul. Ta käed wärisesid, põlwed nõtkusid ja uimastus kippus talle peale. Niipea kui ta meelemärguse kaotas, oli ta kadunud. Siis kukkus ta kahtlemata rongi rataste alla ja purustati.

Ja abi polnud kustki loota!

Juba ammu oli ta märganud, et umbes kaks sammu temast eemal waguniuks seisis, aga et sinna jõuda, cleks ta pidanud metalliridwast, mille küljest ta käed wajalikku toetust ning pidet leidsid, lahti laskma. Tema ei olnud siimaani julenud seda katsset teha, kaotas aga igasuguse kindluse, niipea kui ta enese waid jalgade hoolde usaldas. Ometi polnud tal aega kaotada.

Ikka tungiwamalt ilmusid ta kehaliku wäsimuse täielikud tundemärgid; kõik ujus ta silmade ees.

„Appil“ hüüdis ta. „Appi, ruttu!“

Äga tuul wõttis tal sõnad suust ja kandis nad kuulmatult kaugele. Weel kord hüüdis ta kõledasti, siis kaotasid ta käed toetawa pideme ja ta waarus kõrwale.

Siis nägi ta nagu läbi pilweliniku, segaselt, uduselt, kuidas waguniuks kõrwale lükati. Kaks kätt sirutati temale wastu, priske nooremehe nagu silmitses teda murelikult.

Tema kahmas neist kätest kinni — need tõmbasid ta üles. Ta tundis, et ta

keha ettepoole kukkus — siis kadus ta meelemärgus.

— — —

Kui Werner Herweg jälle toibus, lamas ta kõrwal puupingil, kuna ta pea seisis kimbul, milles peitusid ta asjad.

Tema esimene pilk langes noorele mehele, kes tema kõrwal seisis ja talle naeratades wäikest pudelit ulatas.

„Siin, sir, jooge,“ ütles wõõras noormees talle heleda häälega. „See on puhas, wana whisky ja sellise seikluse järele, millise teie läbi tegite, kõige parem arst, millist kogu ühisriikides wõite leida.“

Herweg jõi. Selle mõjust imetaolikt elustatuna ajas ta enese pikkamisi istukile ja silmitses oma ümbrust.

Ta wiibis ruumikas kaubawagunis, mis ainult pooleni oli täidetud kaubakastidega; teine pool oli warustatud seinakülge liidetud puupinkidega. Üks pink oli tema all, teist pinki kasutati samuti, wähemalt arwas Herweg, et ühel pingil räbalahunniku all üks inimene peitus; tema arwamine kaswas warsti teadmiseks, kui ühe lõssilöödud tsilindri alt waikne norskamine temale kõrwu kostis.

„Ahaa, tramp,“ ütles noor maaler enesele ja soowis enesele ka waikselt õnne, et ta tema seltsis üksipäini ei tarwitsenud olla. Tema teine kaaslane selle wastu oli hoopis teine inimesel.

Noormees wõis umbes 18 wõi 20 aastat wana olla, tema juuksed olid heledad ja lainelised. Silmad suured, hallid ja targad, käed ja jalad üllatawalt wäikesed, ja kuna ta ülikond, kuigi mitte tore, siis ometi puhas ja aukudeta oli, siis ei wajanud Herweg kaua aega peamurdmiseks, kes see noormees wõis olla.

„Wististi heast perekonnast noormees, kes isa juurest plehku pannud, et läänes õnne otsida,“ mõtles ta.

Noh, kas asi nii oli wõi mitte, igatahes oli Herwegil küllalt põhjust noorele mehele tänulik olla, sest see oli ju ometi ta elu päästnud. Sellepärast andis ta temale kätt ja tänas teda ta suure lahkuse eest südamest.

Noormees tõrjus naeratades.

„Kuulsin teie hüüdeid,“ ütles ta. „Awasin ukse ja kiskusin teie siiasisse — see on kõik. Well, nähtawasti pole teie jumpamises weel kuigi suur meister.“

Herweg tunnistas, et ta seda kunsti alles esimest korda harjutab, ja lubas pühalikult, et see tema ka viimaseks katseks peab jääma.

„Nagu minulgi,“ vastas noormees. „Aga see seal,“ ta osutas norskawale hulgusele, „oskab seda wististi paremini ja on selles kogenud.“

„Kas ta juba kaua nii norsates magab?“

„Ta tegi seda juba, kui rong alles Baltimores seisis; olin siia waewalt sisse hiilinud ja rõõmus, et ükski olin, kui tema tuli, haigutas ja pingile heitis. Ütlen teile awalikult, et ma teie tulekust rõõmu tunnen, sest selliseid mehi ei wõi usaldada; nad on mõnikord väga kardetawad.“

„Ärge kartke, mu poiss,“ vastas Herweg. „Me oleme nüüd kahekesi ja kui ta midagi teeb, küll ta siis minu rusikaid tunda saab —“

„Minul on weel parem relw,“ katkestas noormees ja wõttis põuetaskust rewolwri välja.

Nad westlesid nüüd elawalt, ilma et neid keegi oleks eksitanud, sest rong wuras peatamata edasi.

Herwegile sai ta reisikaaslane pika sõidu jooksul ikka armsamaks. Joe — selle eesnime oli ta enesel ütelnud olewat — oli armastusewäärne poiss, kes nii mõndagi õppinud ja osawasti oskas westelda; ta jutustas ka, et Chicagosse sõitwat, kuid waikis kangekaelselt, kust ta tuli ja mispärast ta läände läheb. Pakiks oli tal wäike kohwer. Harilikult istus ta selle peal ja kui ta sellest mõne sammu eemale läks, waatas ta ruttu, kas kohwer weel oma kohal seisab.

Kord awas ta selle pisut ja wõttis sealt söögikraami, kuid oskas asja nii toimetada, et Herweg kohwrisse ei saanud pilku heita. Söögikraami jagas ta Herwegiga.

Nii jõudis õhtu ja saabus öö. Ilm oli suurepärase; hõbesinisena woogas kuupeiste läbi awatud akna sisse; aasad lewitasisid lillelõhna ja metsad woogasisid tuule käes. Wagunis waikis jutt, wäsimus waldas Herwegi ja ta noore sõbra, nad uinusid. Noor maaler oli pingi nurka toetanud, Joe aga heitis tema kõrwale ja pikkamisi wajus ta pea Herwegi õla najale.

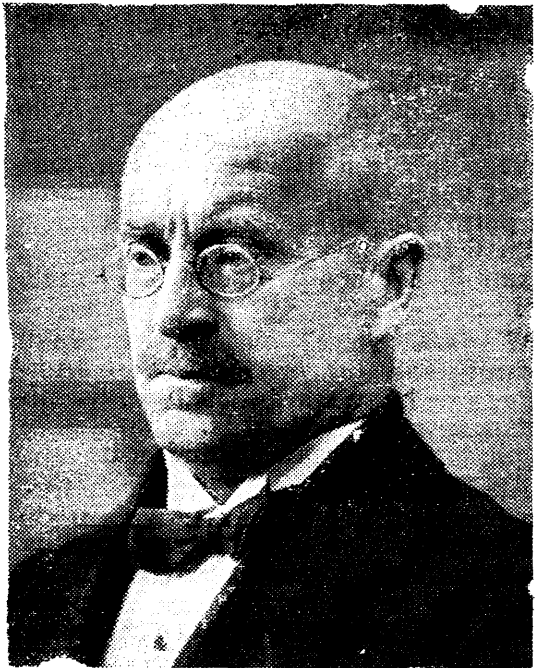
„Ta magab,“ ütles Herweg endamisi, „noorus nõuab oma õigust. Kummaline,

kui ruttu ta mulle armsaks sai, see ilus poiss. Sest ilus on ta, seda peab ütleva. Kuidas ta läänes naiste meeled kihama saab panema! Tõesti, peaaegu wõiks arwata, et ta meheriideid kandew neiu on.“

Ja ise oma mõtete üle naeratades uinus Werner Herweg magama.

Sügaw waikus walitses wäikeses ruumis — kuulda oli ainult magajate hingetõmbeid.

Äkki hakkasid trambi riideräbalad liikuma. Pikkamisi tõusew käsi lükkas lössilöödud tsilindri kõrwale ja lühikesest hallist habemest piiratud hulguse nägu tuli nähtawale. Punane nina, unised silmad, karwased kulmud — kõik hulguse tundemärgid. Aga nüüd, kui see pea kerkis, kui pealmine kehaosa kuulmatult tõusis, omasid ta silmad erilise terawuse. Ja ta pilk suundus läbi puuriwa kindlusega magajaile. Herwegi näol näis ta warsti leidnud olewat, mida ta otsis, aga Joe nägu tõmbas teda silmanähtawalt külge. Tramp silmitses teda wahetpidamata: siis otsis ta põuest päewapildi ja wõrdles magajat sellega. Pilti ära pannes näis ta olewat kindlale otsusele jõudnud. Kassiwaikusega lähenes ta nooremehe kohwile. Weel

Arstiteaduse professor Dr. **Siegfried Talwik** suri 16. sept. s. a.

kord heitis ta uuriwa pilgu magajaile, kuulates nende korralikku hingamist, siis wõttis ta taskust pika, peene traadi, tegi sellest lingu ja pistis selle kohwri lukku.

Minut aega möödus selle katsega. Lukk oli silmanähtawalt wäga hästi tehtud. Aga tramp ei kaotanud kannatust, ja nüüd näis ta juba peaaegu sihil olevat. Siis sündis midagi, mis äkki lõpetas kõik trambi katsed kui ka noorte meeste une.

Raske tõuge raputas wagunit kõigis ta osades, nagu oleks nägematu käsi teda tahtnud purustada. Siis lühike, kõle wile, raua ägaw wärin, ja rong seisis.

Lähemal hetkel jooksid rongiteenijad weduri juure ja waljud hääled kisendasid üksteisele õnnetuse põhjust.

Rong polnud roobastest wälja jooksnud. Ainult suur palk seisis risti roobastel. Wedur oli ta kõrwale lükanud, weerandtunni pärast pidi kõik jälle korras olema.

Ometi ei olnud kõik mitte korras! Kaubawaguni kitsas ruumis lamas põrandal noor mees kahwatanud näoga ja pigistas käed kõwasti rinnale, mis wististi oli saanud raske haawa, sest et weri tal wahetpidamata westi ja kuue alt wälja jooksis ja kõik punaseks wärwis.

Hirmus tõuge oli ühe kõwasti rautatud kaubakasti maha paisanud ja selle kasti rautatud nurk oli magawat Joet raskesti tabanud. Herweg katsus kohe rasket kasti Joe pealt kõrwale nihutada; see polnud sugugi kerge töö ja ta kirus waljusti tramp, kelle tõuge pingilt maha paisanud, aga kes ei mõtelnudki temale appi tulla.

Wiimaks ometi oli Herweg kasti jõudnud haawatult ära tõsta. Nüüd kumardas ta haawatu kohale, wõttis minestanud mehe ümbert kinni, asetaski ta pingile ja tahtis haawa siduma hakata.

Äkki kähwas ta püsti ja wahtis tarretu hämmastusega haawatule. Ei olnud kahtlust! See oli naine, noor, ilus naine, kes seal tema ees lamas, ja nüüd alles leidis ta seletuse ka kiirele poolehoiule, mis „Joe“ wastu ta südamesse oli asunud.

Weel enne kui ta suu sai awada küsimusele, awas haawatu oma silmad ja waatas temale näkku. Kirjeldamata segu

walust, hirmust, härdusest ja trotsiwusesi seisis ses pilgus. Ta käsi otsis noore maalri kätt ja pigistas seda kramplikult.

„Teie olete minu saladuse mõistatanud,“ ütles ta tasase, walustwärisewa häälega. „Jah, mu sõber, ma olen naine ja wannun teile, õnnetu naine, kes teie kaastunnet wäärrib!“

„Jätame selle nüüd kõik,“ katkestas Werner ta jutu. „Mõteltge waid oma haawale ja katsume ta wastu abinõusid leida.“

Haawatu raputas härdalt pead.

„Tunnen, et ükski abinõu enam ei aita,“ wastas ta. „Kõige paremgi arst ei suuda mind enam päästa. Ei, jätke, ärge siduge, ärge piinake mind! Aga kuulge ruttu, mis mul teile on ütelda. See on tähtis teile, ja ma tahaksin oma elus kord ka ühe inimese õnnelikuks teha, enne — kui — suren!“

Ta katsus mõne korra sügawasti hinge tõmmata, ja iga niisuguse katse puhul ilmus punane waht ta kahwatanud huultele.

„Rääkige,“ ütles Werner, „ja ma wannun teile, et ma kõik teie määrused tahan täpselt täita.“

„Hea küll, ma tänan teid. Kuid enne waadake järele, kas see seal all mind ei kuule.“

Herweg lükkas hulgust kergesti jalaga, ilma et see seda oleks tähele pannud.

„Tema magab ikka weel oma peatait,“ ütles Herweg.

„Siis kuulge — ah, kui raske on mul juba rääkida; kardan, et pean õige lühidalt tegema. Minu nimi on Annie Grant ja ma olen juba kaks aastat abielus Frank Grandiga, kel New-Yorgis neljateistkümnendal tänawal on suurem juweeliäri. Tema on wäga rikas, aga sama halastamatu, käre ja omakasupidaja. Tema oli minu onu ja on minust kaksikümmendkuus aastat wanem. Kuna ma olin waene ja wanemateta, siis pidin enesele arwama õnneks, et ta minu oma majja wõttis ja mulle oma äris teenistuse andis. Siis ütles ta ühel päewal mulle, et ta minuga tahab abielluda. Mina tunnistasin temale, et temale küll tänulik olen, teda aga ei armasta, waid et mu süda kuulub ühele tema teenijale, ühele noorele kuldsepal

keda ta alati ise oli tunnistanud kõige osavamaks ja ausamaks meheks.

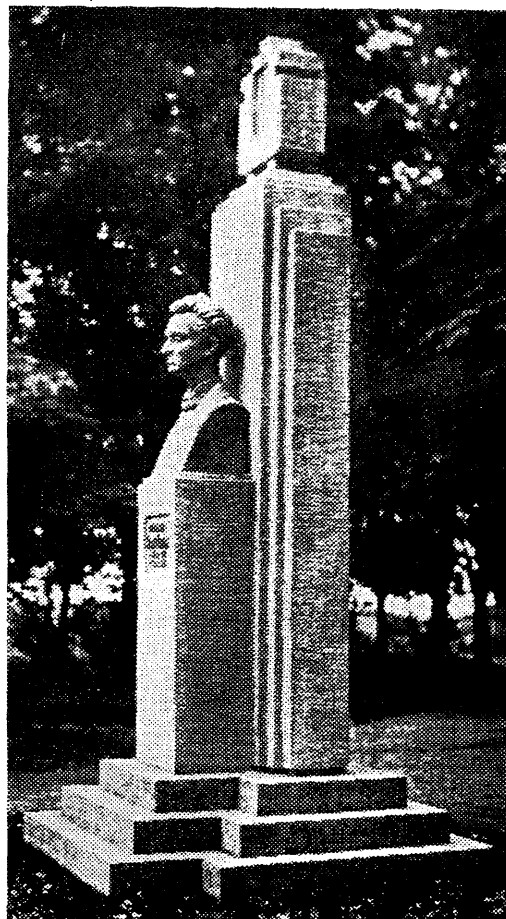
Grant ei wastanud midagi, waid noogutas ainult.

Kaheksa päewa hiljem wangistati minu kallim; Grant süüdistas teda warguses; tema korterist leiti mõned sõrmused, mis kahtlemata olid Grandi omad. Noormees wandus, et ta on süütu, ei suutnud aga seletada, kuidas need asjad tema korterisse saanud ja — neli aastat wangistust oli kohtuotsus.

Minagi kahtlesin temas, ja neli nädalat hiljem olin ma Grandi naine. Peagi needsin ma tundi, mil ma selleks olin saanud. Grandi ihnus, umbusaldus ja toorus kaswasid päew päewalt, ja tihti, kui ta joobnud oli, peksis ta mind ning haawas mind kõige alamate ja häbematumate sõnadega. Ometi põlnud see weel kõik. Ma jõudsin selgusele, et Grant minu kallimat oli walelikult süüdistanud ja et ta ise oli oma sõrmused tema korterisse wiinud, et teda hukutada.“

Annie peatas, walud ta rinnas olid hirmsad; alles kui waluhooq möödus, jatkas ta:

„Ja ometi kannatasin ma tema juures wälja, aga ma ootasin tundi, mil mul wõimalik oleks temale seda kõik kätte maksta. Nädala eest lõi wiimaks see tund, see kauaigatsetud tasumise-tund! Olin saanud läänest kirja, milles minu armsam kirjutas, et ta juba kaheaastase wangistuse järele wabastatud, et ta mulle weel kord oma süütust wanduwat ja ainult õnnelikuks wõivat saada, kui mina tema naiseks saan. Minu otsus oli rutuline. Ma tahtsin põgeneda, aga nii, et Grant ühtlasi ka haawata saaks sealt, kust ta kõige õrnem oli. Ainult kes ta warandust wähen-das, haawas teda. Mina lõin talle otseti südamesse, sest kuna ta joobnult magas, wõtsin ma tema wõtmed ja korjasin ta kõige kallimad juweelid kokku. Need mehe riided olin ma enesele juba warem muretsenud. Ma riietusin neisse ja põgenesin kõige pealt Baltimorese, kuhu ma mõneks päewaks jäin. Kui ajalehtedest nägin, et Grant terve karja detektiive minu jälgile saatnud, siis ot-sustasin Baltimorest lahkuda. Arwasin aga, et targem on jumbata, sest et warast, kel vähemalt mitmesaja tuhande dollari wäärtuses kalliskiwe kaa-

Helikunstnik **Rudolf Tobiase** mälestussammas, mis awati 22. s. k. p. Haapsalus, Wilmsi puisteel. Mälestussammas on Saaremaa marmorist ja kunstnik R. Espenbergi walmistatud.

sas, arwatawasti keegi ei tea kaubarongilt otsida.

Noh, saatus on mind tabanud, mina hukkun siin, aga ma wannutan teid siin wiimase hingetõmbega: ärge laske seda kallist saaki Grandi kätte sattuda, saage sellega rikkaks ja õnnelikuks. Siin — siin — minu südame peal on wõti, mis selle kohwri awab. Temas peitub — kuid awage ta ise — ruttu, awage!“

Herweg wõttis noore proua wärisewast, higiga kaetud käest wõtme, aga enne kohwri poole pöormist ütles ta:

„Annie Grant, teil oli põhjust tasumiseks, minul mitte. Ma wõtan need juweelid oma hoiule, aga ainult selleks, et neid nende omanikule tagasi anda.“

Prof. **Artur Lemba**,
ooperi „Kalmuneid“ looja.

Surija ajas enese istukile; ta silmad oli suureks paisunud ja täis ülemaist helki.

„Nõdrameelne,“ lükkas ta waewaga suust. „Wiskad waranduse tänawale. Mõtle, keegi ei näe sind — keegi ei wõi sind süüdistada — ära ole jõle!“

„Ei wõi — tahan ausaks jääda!“
„See on ka kõige targem, mis wõisite ütelda,“ kostis äkki kindel hää, ja samal hetkel kargas tramp pingilt välja. „Olen detektiiv,“ ütles ta rahu-likult, „ja wõtan selle kohwri oma hoiu alla. Teie aga, Annie Grant, olete arre-teritud!“

„Suu pidage, härra,“ hüüdis Herweg. „Kas te siis ei näe, et kõrgem wõim selle õnnetu maise õigusemõistmise käest on wabastanud?“

Ja siis wõttis ta Annie pea oma käte najale ja hoidis seda nagu armastaw wend, kui noore naise keha eluga wiimast wõitlust wõitles.

Chicagos maeti Annie maha.

Kui kummaliselt paistab tema kalm silma teiste kalmude hulgast, mis nii armutühjalt ja ehtimatult waeste surnuaial seisawad. Tema hauda ehiwad sinililled ja maikannikesed. Mõni aeg hiljem asetati sinna ka kiwi, mis kannab tema nime.

Jutustatakse, üks noor maaler olla kõige selle eest hoolitsenud, käiwat seal tihti ja istuwat seal mõnikord tundide kaupa — kurwalt ja mõtiskledes. Ja ometi ei tarwitsewat see jõle mees kurb olla, jutustawad inimesed edasi, sest ta teeniwat raha, palju raha. Ja see olla elus ometi peaasi!

Kodu.

P. Grünfeldt.

Tunnen hinges tulekeeli,
sala leegitsewat loitu:
jälle waldab see mu meeli,
igatsusele toob toitu.

Tunnen jälle tulist tungi,
soowe palawaid ja wanu:
näha kodu lillepungi,
jälle jõuda nende manu.

Olgu hoidjoid mitu sada,
kütkeid kas wõi kümmetuhat,
jälle ruttan wana rada
sinna, kus mu metsad, luhad.

Ottilie pannakse mehele.

Vlaami kirjanik **J. Bonot.**

Proua Helde tuli turult ärewalt tagasi. Ta oli väike naine, täis sappi ja walitsusehimu, kelle pilli järele majas kõik pidid tantsima. Keegi ei julenud tema raudwitsa all ennast liigutada, tüdrukust alates kuni wanaisani ja kaasarwatud isegi noor Ottilie, kes pikk oli nagu humalaritw ja kullinina kandis. Ka majahärra, lammaswaga ja tahtetu kodanlane, polnud erandiks.

Niipea kui perekond söögitupp. koondunud, wõttis proua Helde sõna:

„Kas sa seda weel pole mõistatanud?“

„Pean oma häbiks tunnistama — ei!“

„Mis sinu juures sugugi ime ei ole.

Kas sa siis ei tea, Artur, et wana doktor Löbus oma ameti maha on pannud, et tulewikus ainult kapitalist elada ning kodujäneseid ja kanu kaswatada, kuna ta omale järeltulijaks on walinud noore ametiwenna Pariisist, doktor Oskar Pipratera?“

„Tõepoolest, armas naine . . .“

„Lühidalt: Dr. Pipratera on, nagu tu-

Stseen Artur Lemba algupärasest operist „Kalmuneid“, millise operi esiklawastusega awati „Estonia“ teatri käesolew hooaeg.

„Ottilie,“ seletas ta, „paneme nüüd warsti tanu alla. Erakorraline, mis ma räägin, ainulaadiline wõimalus teda abielu panna awaneb meile nüüd: seda kasutamel! Kõik muu jätke minu teha, kuulge sõna, ja enne weel kui kolm kuud möödub, teeb meie armas laps wõib olla suurepärase partii. Noormees, keda ma mõtlen, on igatahes soowitamisewäärt ja ainus, kes meie kodu wõib tulla, ilma et naabrid selle üle keelt pek-saksid.“

„Milline suurepärase partii see siis on?“ küsis ta mees kartlikult.

rul kuulsin, täna hommikul siia jõud-nud. Sellepärast ei maksa minutitki kaotada, waid wõtame kohe ette rünnaku, kindlas teadmises, et tagajärje saawu-tame!“

„Mis sa minult nõuad?“

„Muud midagi kui seda, et wait oled, minule iialgi wahele ei räägi, waid kõik heaks kiidad, mis mina teen ja ütlen. Arwan, et see sinu jõust üle ei käi? Ja sina, Ottilie, laps, riietud roheliste siidikleiti, friseerid oma juuksed ilusaks ja puuderdad ennast kergesti.“

„Heameelega, ema.“

„Ja mina?“ küsis wanaisa rahutult.
„Millega wõin mina teile kasulik olla?“

„Sina, isa, ei söö täna lõunaks midagi. Heidadkohe woodisse ja oled haige.“

„Aga ma ei ole ennast weel iial tunnud nii terve kui just praegu.“

„See ei tähenda midagi! Heida woodisse, ütlen ma, ja kurda kõhuwalu. Mõni aeg pead sa õige napi toiduga leppima.“

Õhtu eel esitles ennast doktor Pipratera, kelle proua Helde oli lasknud kutsuda. Ta kobas wanamehe läbi, kuulatas ja lubas tal pisut piima, juurwilja suppi, nuudleid ja ploome süüa. Lahkudes nägi ta praokile ukse wahelt Otiliet: See tikkis roosa lambisirmi juures; tal oli roheline siidikleit seljas, juuksed olid tal friseeritud, nägu kergesti puuderdatud ja ta nägi päris kena wälja...

Proua Helde saatis arsti majaläweni, pigistas temale 30 franki pihku ja soistas kõrwa:

„Oleme waese wanaisa pärast suures mures. Teda tuleb hoolega rawitada. Tulge homme jälle, härra doktor.“

Oskar Pipratera tuli kokkuräägitud tunnil jälle... samuti järgmistel päewadel. Ühel õhtul (külaskäik Helde juure oli tal sel päewal wiimane) paluti teda õhtusöögile jääda.

Wanaisa oli jälle tõusnud ja sõi kui wiljapeksumasin. Saalis joodi kohwi ja Otilie istus klaweri ette... Kõik oli tore.

Kaks päewa hiljem tundis waike teenijatüdruk oma kõhus perenaise käsul walu... ning heitis woodisse.

Kutsuti arst. See külastas haiget neli korda päewas.

Siis oli kord Arturi käes, keda äge neuralgia nädal aega woodis hoidis. Proua Helde ise ohwerdas kaks päewa, oodates uut haigestumist wanaisa poolt.

Ka juhuslikud külalised, nagu onupoeg Oinas ja tädi Tiina pidid endid noorel arstil arstida laskma.

Lühidalt, harwa möödus 48 tundi, ilma et doktor Pipratera oleks Heldesid külasthanud, ja mõne aja jooksul oli ta majas nii kodune, et sinna ilma kutsumatagi möödudes sisse astus. Külastuse eest anti talle tasu, sest tihti leidis ta tülles kaetud laua eest.

„See pole mahawisatud raha,“ mõtles proua Helde. „Küll Otilie selle meile jälle tagasi toob!“

Ühel päewal lewines wäikeses linnas kuulujutt, et uus arst mõtleb abielluda. Kui proua Helde seda kuulis, muutus ta rõõmust otse meeletuks. Ta kallistas Otiliet, kinkis Arturile piibu ja wanaisale paki tubakat. Tema plaan oli õnnestunud. Ta tundis wõidurõõmu ja tarwitses ainult weel oodata, mil doktor Pipratera Otiliele oma armastust awaldab.

Kui doktor Pipratera umbes samal ajal „Uude kohwikusse“ astus, et seal pisut einet wõtta, küsis temalt ta sõber:

„On see õige, Pipratera, et sa Otilie Heldega tahad abielluda?“

„Usud sa,“ wastas noormees, „et ma küllalt nii loll wõiksin olla, et kuldmune munewa kana tapaksin ja preili Otiliega abielluksin, kes pealegi nii inetu kui noor ahw on, klawerit nagu siga klimberdab ja nagu hani üles on kohendatud? Sellega kaotaksin ma aastas 12000 franki!“

Ma ei taha oletada, et see jutuajaminine proua Heldele teada anti. Tean ainult nii palju, et see waene proua, kui kuulis, et doktor Pipratera enesele Pariisist noore proua toob, seekord tõsiselt haigeks jäi ja lähemast linnast enesele laskis arsti tuua.

Tema oli saanud kollatõwe.

Peotäis mulda.

P. Grünfeldt.

*On eluaeg kiitnud ja kiitwatud,
on eluaeg rühmatud ruttu;
on aastaid töötatud, tötatud,
on nähtud naeru ja nuttu.*

*On eluaeg teenitud isamaad,
on kuuldud laitu ja kiitu;
on aetud suunad, teed ja raad,
on parandud põldu ja niitu.*

*On eluaeg ehitud, lõhutud,
et mööduks elupõlw karem;
on waewaga maeldud, wõideldud,
et saabuks elupõlw parem.*

*Kuid tasuks kõige see hoole eest
mis antakse? Usute kulda?
Ei! Maine tasu see waewa eest
on ainult peotäis mulda...*

Punane direktor.

Nõukogude-Wene kirjanik **Aleksander Newjerow.**

Paawel Kudashkin — direktor. Paawel Kudashkin — ülem. See kõlab küll nii kui umbes: klaas weini, täis klaas weini. Ja Kudashkin joo korraga mõlemast klaasist.

Kui tore on ometi see elu! Isegi wnakuri ei oleks wõinud seda paremini wälja mõtelda! Enne üteldi lihtsalt: Paawel Kudashkin, nüüd aga: Paawel Iwanowitsh! Enne käis ta jala — nüüd

seb edasi ja ühes temaga maa tema all. Ja taewas tema kohal. Wuhiseb kogu tänaw, kogu linn. See on alles elu! Lukksepp lahkub—maaler tuleb — müürsepp läheb. Aga Kudashkin wuhiseb läbi linna. Tema seisab kõrgemal lukksepast, maalrist, müürsepast. See on alles elu!

„Di-rek-tor!“

Kudashkin istub nahaga ületõmma-

Rüüalised Tallinna kaitseliidu uue maja õnnistamisel. Istuwad esimeses reas paremalt wasakule: Kaitseliidu ülem kindral Roska, kaitseminister O. Köster, sise- ja kohtuminister Kalbus, Soome kaitseliidu ülem kindral L. Malmberg, proua Malmberg, proua Roska ja Soome saatkonna sekretär I. K. Snellmann.

autol. Oo, ja milline töötuba tal on! Hiiglasuur, walge. Ja milline laud! Rohelise kalewiga üle tõmmatud ja kaheksa laekaga, mis wäljatõmmatawad. Töötuba, laud, telefon, auto, uksehoidja. Tõenäoliselt on see kõik waid unenägu. Kui ta aga unenägu ei ole, siis tarwis temast kõige jõuga kinni hoida. Hammas-tegagi. Pole ju sugugi nali ütelda: „Di-rek-tor!“

Siiamaani ainult lihtne tööline—nüüd äkki „seltsimees direktor“. Auto wuhi-

tud tugitoolil, naeratab lahkesti. Temast pahemal pool — inshener, temast paremal pool — inshener. Jah, selliste meestega istub ta nüüd ühe laua ääres! Nad suitsetawad — tema suitsetab samuti. Nad on jalad wälja sirutanud — tema samuti:

„Ühe-*tao-lik-kus!*“ —

Kui weider on ometi see eeslinn! Kui wäikesed on seal kõik majad! Seina ääres pinkidel istuwad seal töölised, sãrginõõbid eest lahti, naised lõsiwad

päewaliliseemneid, lapsed roomawad neil jalgade wahel. Ja ühes sellises majas on kord ka Kudashkin elanud! Nüüd aga elab ta linna südames — kõrges, wiiekordses majas. Wabrikudirektor ei wõi ju ometi elada töolistelinnajaos. Siis ei arwaks teda ju ükski inshener õigeks direktoriks . . . Ükski eriteadlane ei peaks temast lugu . . . —

Kas on see peegel nii kummaline, wõi on seltsimees Kudashkin tõepoolest nii wäga muutunud? Näib, nagu ei kuuluks see mokahabe sugugi temale. Warem oli see pikk, rippus alla, nüüd on ta „inglise moodi“ lõigatud, ainult wäikene harjakene ninasõõrmete all. Ja põsedki on sellised, nagu ei kuuluks nad temale. Waadake ainult, kuidas nad muutuwad ümmargusteks ja punasemateks. Ja silmad ja kael kraega — see kõik ei näi kuuluvat temale. Sinine ülikond, peen pabeross hammaste wahel, ilusad kingad jalas. Rumalus! Muidugi on tema seal Direktor ei wõi ju ometi esineda nii kui tööline. Siis ei austa teda ükski inshener. Ja peale selle . . .

„Tere, Paawel Iwanowitsh!“

„Minu lugupidamine!“

„Tulge ometi kord minuga teed joomal!“

„Pole paraku aega, seltsimees Samoikow. Täna on — juhatusse koosolek!“

„Tere, Paawel Iwanowitsh!“

„Minu lugupidamine!“

„Kuidas Teie käsi käib?“

„Pole sugugi kerge, seltsimees Grijorjew. Ei taha enam selles ettewõttes kauemini töötada!“

„Mis Te ütlete?“

„Wõimatu on selliste juhatusliigete seltsis töötada . . .!“

Oo, tema on kawal rebane, see Paawel Kudashkin! Insheneridega räägib ta teisiti kui töolistega . . . Kui see pole unenägu, siis peab sellisest kohast kõwasti kinni pidama. Ei ole kasulik insheneridega ja töolistega waenujalal elada . . .

„Po-lli-ti-ka!“

Ainult sellepärast tuleb mõlematega teist keelt rääkida . . .

Peale selle tuleb insheneridega läbi käia. Ei wõi ju ometi daami kõrwal istuda sinises pluusis. Ja nii mõnus on, kui ennast peeglis waewalt iseenesena

ära tunnend. Üldse on insheneridel wiisiks daamide kätt suudelda. Ja sundiwa hädatarwilikkuse all alistub Kudashkingi sellele etiketile. Esiotsa loomulikult weel mitte. See pole ka tähtis. Üldse peab nii mõndagi tegema, kui ei taheta, et sind „matsiks“ arwataks.

Kõik oleks kõige paremas korras. Ometi ei ole Kudashkin eluga rahul. Tähendab, e l u g a juba, aga mitte oma naisega. Kujutlege ometi: üsna lihtne naine! Kannab tsiiti, seob enesele rätiku pähe! Wõtaks tont, see ei teeks weel wiga — Twerskajalt wõiks ju igasuguseid kleite osta. Wõiks talle rätiku asemel kübara pähe panna. Mitte sellest pole jutt. Aga temal pole kombeid! Nii on lugu! Ta on selliseks jäänud, milline ta oli töölisenaisena.

Kudashkin ütleb temale: „Sina oled direktori proua!“

„Noh, papashenka, mis direktoriks nüüd sina oled saanud . . . armastan sind kõige selletagi . . .“

Mis on seal teha? Külaliste tulles kaob ta. Insheneride prouad edwistawad kui hullud. Ja see õlgpea kardab neid, tuleb rätik peas wälja ja Kudashkin punastab häbi pärast. Ei — sellise naisega ei wõi ennast neile näidata. Ja tema pärast ei awaldata temale iial aukartust. Kohe esimese pilguga on näha: lihtne töölisenaine. Ja kui awalik olla: pisut wana on ta temale juba ka. Jah, kui saaks endale mõne teise õngitseda, sellise, kes siidisukke kannab . . . see oleks alles suutäis . . .!

Ja selle ta teostaski. Ütles oma naisele lihtsalt ja awalikult: „Meie ei sobi üksteisele!“

Sitsiriides naine läks — ja tuli teine, kes oskas edwistada. Sale, noor, siidisukkadega. Ah, kui huwitaw ta on! Ei joo teed — tahab kohwil! Soowib kuiwikuid, magusaid saiu. See pole enam moodne, ärides on uuemaid asju. Shokolaadi, keisripirne, teatrit, maniküüri, parfüümi. Kölni wett. Ja milline ülespidamine tal on. Merci, pardon. Täna on mul kole igaw . . . —

— Praegu andis Kudashkin oma noorele naisele wiimast korda keisripirne süüa. Ja täpselt kell kaks hommikul kolis ta GPU autoga teise korterisse.

Tuleb ette! Suurusehaigus wiib inimese weel hullematele asjadele.

Tore Hiesel.

Austria kirjanik **F. Schrönghamer-Heimdal.**

Ei ma oska enesele midagi toredamat kujutleda kui selline tugew, priske, elawaloomuga talupoiss nagu Hiesel, kellega Lallingi külapeol tutwusin.

Suurepärane oli ta, just kui parajasti Jumala käe alt tulnud kunstitöö.

Näen teda weel tänapäew enese ees. Pikk ja sale, jalad kui puutüwed, rinna-kast kui moosipott, käewarred kui adrakured ja pea kui treitud. Alatasa naeratawate huulte peal blond wurrukene, selle kohal sirge, peeneseljaga nina, mille eest teda würstidki wõiks kadestada, ja silmapaar, mis sinine ja säraw ja rõõmus nagu mõnikord Baieri suwitaewas.

Kübara oli ta kütimoodi kuklasse lükanud, esiti sellepärast, et see soojaks teeb, ja teiseks sellepärast, et tal täna wististi kütimõtted peas on.

Seda osutab ka roheline kübarapaela wahele pistetud kotkasulg, mis tiheda peorahwahulga peade kohal lehwib.

Oo, tore Hiesel!

Waata, nüüd lehwib ta kotkasulg rutemini rahwahulgast läbi ja peatub juustupoe taga.

Kas on kütt oma jahilooma leidnud?

Wististi küll, sest kotkasulg lehwib paar korda ägedalt üles ja alla nagu tõelisel kotkal, kes saagile laskub.

See saak pole aga ei nurmkana ega jänese, waid on pillilus noor neiu, kes juustupoe taga häbelikult on oodanud Hieselit. Ja kes rahwateadust ning saksa külarahwa kombeid teab, see wõib kergesti mõistatada, mispärast kotkasulg paar korda ägedalt üles ja alla lehwib. Turupoe taga pole inimesi ega nägijaid, see on paras paik paari kiire suudluse tarwis, mida me noorte juures ei kadestata.

Nüüd lehwib kotkasulg jälle julgelt peade kohal ja tüürib otseteed õllepoe poole ja tema taga lehwib must siidipearätik.

Mina ei jäta juhust kasutamata, sest ma armastan rahwast, eriti aga selliseid toredaid poisse kui Hiesel ja selliseid häbelikke neiusid kui Liesel.

Kaugel poe tagaseina ääres leiawad nad enestele hea nurgaplatsi.

Kuna neiu wiimastest suudlusest al-

les põsed põlewad ja ta waikselt-õndsalt nagu tallekene oma kohal istub, wirutab Hiesel oma kübara õhku, hõiskab et sambad wabisewad, ja wiskab muusikantidele taalri lauale.

Oh sa tore Hiesel!

Seda tuleb ise näha ja kaasa elada, kui rahwaelu õieti tahetakse tundma õppida.

„Mis sa nüüd soowid, Liesel?“ küsib Hiesel. „Juustu, worsti wõi suitsukala. On sulle wististi kõik haruldane, sest teil seal väljas eesmägestikus niipalju häid asju küll ei ole kui meil siin metsas. Tead, meil, metsatalupoegadel, on weel puid, ja kui me neid ka aastas mõne päewa raiume, ei tunne mets sellest midagi ja iga päew on meil rahwapidu — ja raha jätkub meil õllegi jaoks.“

Liesel tõrjub häbelikult ja ütleb:

„Mul on weel leiba korwis, sellest aitab mulle. Mina pole teisiti harjunud.“

„Mis!“ hüüab Hiesel. „Taga targemaks! Hei, sina wana ilmanõid,“ hüüab ta rändajale naismüüjannale, „too oma kõige suurem suitsu-aug siia, hind pole tähtjas. Nii. Ja muu kõik saame reast hiljem.“

Hiesel sööb kui rehepeksumasin, joob kui noor metsloom ja hõiskab wahetewahel kui lõoke.

Oh sa tore Hiesel!

Mu süda on täis waimustust selle toreda tüübi üle.

Aga ka Lieseli üle. See istub kui nõmmelill, õrn ja ilus. Maitseb pisut kala, wõtab kiilukese worsti, raasukese juustu, ainult selleks, et ta armsam tuska ei tunneks. Ta ei waata üleski ja on kõiges täielik wastand elawaloomulisele Hieselile.

„Need kaks sobiwad hästi,“ ütleb üks wana talunik minu kõrwal, ja tema peab seda teadma, oma wanaduses, oma kogemustega.

Mees ütleb seda nagu minu suust — südamest olen ma temaga nõus.

„Sest Lieselist saab wäga kodune perenaine,“ ütleb talunik jälle. „Waadake, kuidas ta sõrmedega kõik leiwarasud kokku korjab. Midagi ei lähe kaduma. Sest saab Hieselile alles naine!“

„Nii,“ küsin mina. „Kas tulewad siis warsti pulmad?“

„Nelja nädala pärast,“ ütleb wana-mees. „On juba kantslist maha kuulutatud.“

Nüüd on mul weel enam heameel, sest ma kartsin juba, et see on lootusetu armastus, nagu wahest waese sulase armastus rikka taluomaniku tütre wastu, kuidas seda tihti juttudes kirjeldatakse. Nüüd aga olid nad oma õnne täidminekule nii lähedal, et see mulle otse lausa rõõmu tegi, osalt selle paari enese, osalt aga ka nende tulewaste laste pärast, kellest pidid saama toredad inimesed.

Millist pillerkaari said lapsed juba mõne aasta pärast nende maja ees aasal tegema!

Wististi mõtleb ka suur Hiesel oma tulewasele õnnele, sest et ta taalreid aina lennutab. Ja tema nägu on ainus lai naer. Kotkasulg wiipab kord ette, kord taha, sest alati nihutab Hiesel oma kübarat.

On kohe märgata, et ta oma õnne naudib, ja tulewik wõlub talle wististi pilte, mida ta juba kaasa naudib kui tõsine elukunstnik.

Liesel aga istub alandlikult ja häbelikult nagu meelespealill, ei waata ei pahemale ega paremale poole, korjab leiwaraase ja ei lase aimatagi oma õnne, mis Hieselil suust ja silmist naerab.

Oh tore Hiesel!

Oh tore Liesel!

— — —

Aasta hiljem tulin ma jälle Lallingi külapeole, sest et külapidudel rahwaelu kõige paremini wõib tundma õppida.

Ajakeerus olin ma Hieseli ja Lieseli unustanud, aga nüüd, mil ma üle peoplatsi waatasin, tulid nad mulle jälle meelde ja ma lootsin südamest neid jälle näha saada kui õnnelikku abielupaari.

Ja tõsi, waewalt oli mulle see mõte tulnud, kui ma juba üle rahwapeade nägin walget kotkasulge, kuid see oli, nagu näis, keskelt murdunud, kuna ta kurwalt kõrwal rippus.

Loodetawasti ei osutanud see murdunud kotkasulg minu toreda Hieseli abielust ometi paha märki?

Ma tüürisin paarile kohe järele ja imestasin nähes, et seekord Liesel ees sammus ja Hiesel, pea norus, tema taga käis.

Aasta eest oli see ometi olnud wastuoksa?

Kindlal sammul, suur turukorw käewangus, pöörab Liesel suurde õllepoodi, kus ma mullu sellest toredast paarist weel suurt rõõmu tundsin.

Hiesel longib temale järele nagu pool laipa.

Hiesel, pea püsti!

Kuna Liesel pahemale ja paremale poole teretades pead noogutab, nagu oleks külapidu waid tema jaoks, ei waatagi Hiesel kellegi poole, waid teeb, nagu oleksid kanad tal leiwa ära warastanud.

Poe wiimasele pingile istuwad nad, samale kohale, kus nad mullugi istunud, täis kõige suuremat õnne, wähe-malt Hiesel.

Nüüd on asi ümberpööratud.

Hiesel ei jõua pead tõsta. Wurrut-sad, mis mullu üles pöördud, ripuwad nüüd kurwalt alla nagu patsid hiinlaste peas ja kotkasulg on tõesti murdunud, kurb mälestus möödunud toredusest.

Waene tore Hiesel!

Liesel tellib õlle ja joob tubli söõmu. Siis lükkab ta kannu Hieseli ette ja manitseb teda, et ta palju ei jooks.

Enesele tellib Liesel tüki head juustu, Hieselile tüki hobuseworsti.

Ja kui muusikandid tulewad korjamise taldrikuga, paneb Liesel sinna wiis krossi.

Muusikandid silmitsewad Hieselit, kes oma hobuseworsti närib, kaastundlikult.

Tänawu ei lenda enam kübar lakke, ei kõla enam hele rõõmuhõiske, ei lenda enam taaler muusikantide lauale.

Hieselil pole enam rahakottigi. Sest arwe maksab Liesel.

Siis lahkuwad nad.

Liesel ruttu ja kergesti ees, Hiesel nagu pool laipa tema kannul.

Wana talunik, kelle kõrwal ma jälle istun nagu mullugi, raputab Hieselit möödaminekul kuuehõlmast:

„Noh, Hiesel, kuidas käib su käsi abielumehena?“

„Kuidas ta ikka käib?“ wastab Hiesel waadates, kas naine wahest ei kuule. „Liesel on eeskujulik naine, eeskujulik!“

Siis läheb ta Lieselile järele, sõna-kuulelikult kui lammas, pea norus.

Mina waatan temale järele, kuni murdunud kotkasulg ukse taha kaob.

Murdunud kotkasulg.

Waene, tore Hiesel!

Õige hetk.

A. S.

Kui inimene terve isuga ja muretuma meelega on einetanud, kui ta, tasakesi mõnda rõõmsat lauluviisi wilistades, oma mugavast poissmehekorterist lahkus, et minna oma kindlal jalal seiswasse ärisse, kui majade ja tänawate kohal hele kewadepäike paistab, nii et ta kiired isegi hallid äripäewamured üle pinseldawad, siis on ta rahulolew inimene, kel õigus ja kohus on rahulolew inimene olla.

Seda oli noor Theodor Wint, kes enast nimetas Teddy'ks, õigemini Ted'iks. Sest ta oli kolm aastat New-Yorgis wiibinud ja tagajärjekalt uurinud, kuidas inimene raudse energiaga võib saada selfmademaniks. Temast oli üks selline saanud, tubli, otsustaw, hoolimatu, kus seda waja, sellejuures otsekohene, aus ja ka tundliku südamega. Wiimane pidi peagi selguma.

Kui Ted oli oma wäiksesse autosse astunud ja parajasti tahtis teele sõita, läks just auto eest üks daam üle tänawa. Ted tuututas. Daam waatas pisut heitunud üles, temale otse näkku. Siis oli ta juba jalgteel ja ruttas edasi. Nüüd oleks wõinud Ted teele sõita. Aga ta ei teinud seda. Ta waatas daamile järele, kes ruttu ja silmanähtawalt ilusast hommikust mitte midagi märgates wähekäidawat tänawakülge mööda edasi sammus.

Ted oli ainult hetke aega tema nägu näinud ja tema silma wõinud waadata. Aga see oli üks neid kummalisi hetkeid, mil saatus wälke wirutab südamesse, pandagu sellele wastu kuidas tahes. Ted ei pannud wastu. Ta laskis selle wälgu tahtlikult oma kehas läbi tuigata. Siis ütles ta, ilma pilku pöörmata eemaleruttawalt daamilt, au-tojuhile:

„Sõitke ärisse. Mina tulen järele!“

Astus autost wälja ja järgnes aeglaselt tundmatule daamile.

Wõimalik, et see daam muidu kellelegi ei oleks silma paistnud. Kõige wähem härrale, kes wälisest elegantsist lugu peab. Ja kui Ted wäga kehwalt ja peaaegu wanamoeliselt riietatud daamile teatud kaugusel järgnes, mõtles ta ise

imestades: Mis see on? Kuidas tulen ma sellele, et järgin neitut, kellesuguseid kolmeteistkümwend tosinasse mahub? Kuidas? Kas oli see tõesti tema nägu, wõi olid need ta silmad. . . ? Kas oli ta nägu tõesti . . . nii . . . jah, ma ei leia sõnu selle walge, targa ja walitsetud näo kirjeldamiseks, mida ma ainult hetke aega sain näha. —

Ta läks rutemini, kuni ta just tema kannule jõudis, ja siis temast mööda. Ta wõis näha ainult neiu pisut ette poole longu lastud profiili. Jälle uuesti sai ta nii erutatud, et oma südame kiiremaid lööke kuulis. Tont, see polnud kellegi tosinanägu! Kui see neiu ilusasti riietada, ta wõiks olla ilusaim naine maailmas. Minule igatahes! mõtles ta. See oleks sõbranna, kelle pärast mind kõik kadestaksid. Hm . . . aga ta näib olewat wäga uhke, jahe ja tõrjuw, longu lastud peast hoolimata. Kahtlemata häbistan ma ennast hirmsasti, kui temaga nüüd juttu alan.

Sellegipärast kawatses ta seda teha. Ta laskis neiu jälle mööduda, kogus enast, sirgus, kõhatas, oli just tema taga ja — siis pööras neiu ühte majja ja kadus.

Ted jäi kohmetult seisma, käsi juba kübaraäärel. Ta waatas ust, mille taha neiu kadus. Klaasruudul seisis firma nimi kuldtähtetel: Anselm Wendelstein, antikwiteedid.

Ted astus äri ainsa waateakna ette ja wahtis sealt läbi kirjude asjade äri sisemusse. Seal seisis ta daam, wõttis mingisuguse asja paberi seest ja ulatas äriomanikule. Sellejuures rääkis ta mahalöödud silmil, kuna kaupmees elawalt kätega wehkles. Siis pani kaupmees oma käe tema õlale ja näis teda lohutawat.

Ted oli hea tähelepanija, kes kõik-sugu inimestega ümber käies oli palju õppinud. Tema aimas, mis seal sündis: noor daam näis olewat kitsikuses. Ta oli sunnitud kaupmehele mõnda kallist asja müüma.

Nüüd kadusid nad mõlemad äri tahakülge, nii siis oli kaup küps. Natukese

aja pärast tuli daam jälle välja, ilma väikese pakita, mis Tedile enne polnud silma paistnud. Daami pilk langes juhuslikult temale. Ta tuikas ja tema imes-

Ted vaatas talle juhmilt järele. Siis pööras ta ja astus ärisse.

Minut hiljem oli tal käes see asi, mis daam oli mütnud: kaks väikest kullas-

Eesti Lastekaitse Ühingu tegevuse 10. a. kestvuse puhul.

Eesti Lastekaitse Ühingu algas oma tööd 28. aprillil 1919. a. See oli raske aeg, sõjad, rewolutsioon ja saksa okupatsioon olid laastanud maa ja rahvast. Eriti kannatasid selle all lapsed, neid varitses nälg, külm, haigused ja mitmesugused kõlblised hädahud. Tuli päästa rahwa kallimat wara — kaswawaid noori kodanikke. Eesti Lastekaitse Ühingu algas oma tegevust Ameerika Abiandmise Seltsi abiga, kes rikkalikult warustas Eesti lapsi kõll raha, riiete ja toiduainetega. Eesti Lastekaitse Ühingu on selle 10. a. jooksul toinud ja riietanud hulga lapsi, on asutanud lastekodusid warjupaika ja korraldanud igal suwel laste suwekoloniisid, kus maksuta wastuwõtu leiawad kehwide wanemate lapsed. Seal koloniides mängiwad ja wõimlewad lapsed wilunud kaswatajate järelwalwe all, käiwad jalutamas, teewad kerget aia- wõi käsitööd, seal aidatakse soowijaid koolitöodes järgi jne. Sarnaseid suwekoloniisid korraldab Wiimsis, Lustiweres, Paliweres ja mujal. Eesti Lastekaitse Ühingu on korraldanud sissetulukute saamiseks pidusid, korjandusi ja loteriisid, ja on saanud toetust riigilt, linnalt ja seltskonnalt.

Eesti Lastekaitse Ühingu Juhatus. Istuwad wasakult paremale: pr. A. Ostraoinas, pr. K. Münth, pr. I. Uesson, pr. A. Tundu. Seisawad wasakult paremale: hra I. Tomp, pr. M. Bellen, hra I. Laidoner, hra M. Raud (esimees), hra A. Einpaul, hra K. Schmidt, hra I. Reinthal. Pildil puuduvad: pr. M. Laidoner ja hra A. Oinas.

tawad silmad näisid küsiwat: „Oled sina see jälle? Oled mulle järele tulnud?“ —

Siis pööras neiu talle ruttu selja ja läks weel rutemini, kui ta oli tulnud, tulnud teed tagasi. Peaaegu näis nii, nagu oleks ta põgenenud.

seraamitud emaljepilti. Ta ostis nad hinna eest, mis kaupmees nõudis, ja kuulis siis sellelt, mis ta kuulda soowis.

Kaupmees tundis daami ja teatas wastutulelikult: Neiu kuulus wanasse lugupeetud ja ennemalt ka jõukasse pe-

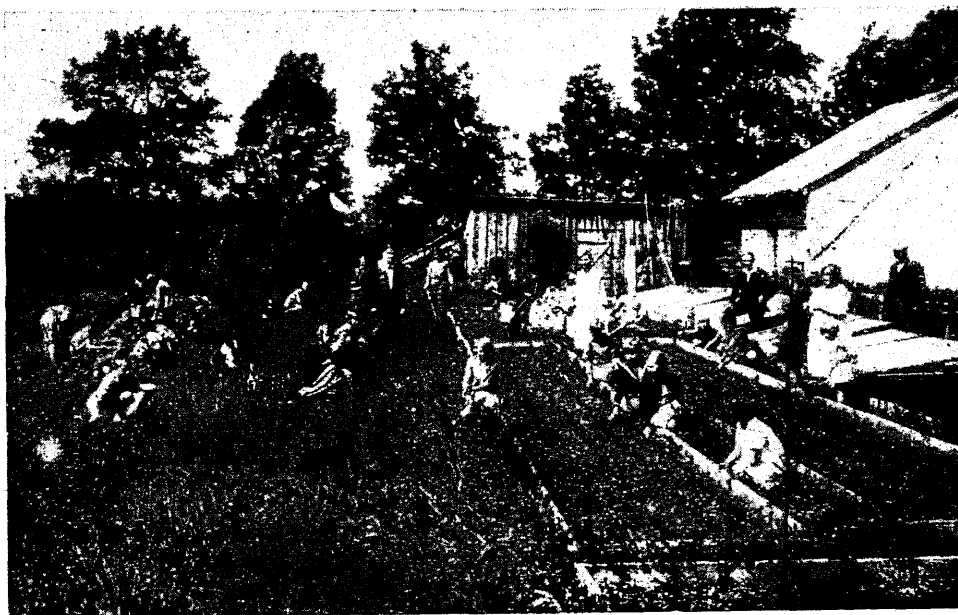
rekonda, keda nüüd arwati nende häbelikkude ja alandatud waeste hulka, kes on kõige kurwemaks nähtuseks pärast maailmasõja wiltsust. Waesed, kes warjatult ja peaaegu inimesi kartes oma elupäewi surma poole saadawad.

Armuanne wastuwõtmiseks on nad liig uhked ja juurduwad nii wäga wanas ajas, et nad uue ajaga ei suuda kaasa minna. Kõik, mis neil on, on usk ise oma laitmatusse minewikku ja lootus, et pärast ööd jälle päike tõuseb. Ennem kui nad wõõrast abi wastu wõtawad, annawad nad käest oma wiimase ja kallima waranduse. Nii oli see noor

lede wahele peitis ta ostetud pildid ja saatis nad siis kõik noorele daamile kirjata koju.

Siis wiimaks läks ta oma ärisse, rahul nagu inimene, kes on heateo teinud. See oli tegu, mis wilja kandis.

Ted sai tundmatuga tuttawaks. Kõige lihtsamal ja loomulikumul wiisil: ta külastas neiu ta ema juures. Daamid olid esiotsa pisut umbusklikud, jahedad, tõrjuwad. Kui ta ütles, tema arwawat seda kuriteoks, kui wanad perekonnaasjad üksluistesse kättesse satuwad, siis teadsid daamid, kes ta oli. Kuid katsuw jahedus jäi. Ainult tütre silmad rääki-

Lapsed aiatööl Lustiwere laste suwekoloniis.

daam juba wiendat korda kaupmehe juure ilmunud oma wana perekonnawara müüma.

Ted, wapustatud kurwast pildist, mis talle maallitud, lahkus kauplusest. Sihitumalt edasi minnes pidas ta aru, kuidas sel puhul aidata. Mõte, mis teda ennast oli ajanud wõõrast daami peaaegu kõnetama, mõte, millisena ta tema sõbrannana wõis wälja näha, ajas ta paled nüüd õhetama. Ei, see polnud kellegi kergemeelne nukk, keda kallid raha eest riietati ja ennast siis tema kõrwal lasti imestada ja kadestada.

Ühe lilleäri ees peatus ta, astus sinna sisse ja ostis kimbu toredaid roose. Lil-

sid, küsisid uudishimulikult, mida ta suu ei sõandunud ütelda.

Ted oskas wäga wintske olla, kui tal mõni siht oli. Ka oli ta küllalt nii osaw ja inimestetundja, et suutis nende südames edusamme teha. Aegamööda lahkus isegi ema tagasihoidlus.

Ühel päewal — kuud olid möödunud — ütles Helge temale:

„Ted, nüüd pean ma sulle seda ometi ütleva. Tookord, kui ma sind esimest korda nägin — kas mäletad weel, sa istusid autos ja tahtsid parajasti teele sõita ja waatasid mulle silma — siis, sel hetkel jooksis minu kehast nagu

wälk läbi. Pidid ennast wägisi hoidma, aga süda wärises mul.“

„Ah, Helgel Täpselt samuti oli lugu minuga. Kui ma sind nägin, pidid austost wälja tulema. Pidid lihtsalt. Pidid sulle järgnema!“

„Kui kummalinel! Ka mina soowisin seda. Isegi aimasin.“

„Ja kui ma sind oleksin kõnetanud, Helge?“

„Ah, Ted, kui hea, et sa seda ei teinud! Usun, ma oleksin su oma jõledas uhkuses tagasi tõrjunud, ja siis — siis ei oleks me küll iial enam kokku saanud!“

Wõti.

Hollandi kirjanik **Toon Ruygrok.**

Weerand tunni pärast pidi järele tudama kohwiteale, mida professor Polman reisile tahtis kaasa wõtta. Lu, tema noor proua, oli teda pakkimisel aidanud, ja weel kord — wiimast korda — oli ta tema osawust ja asjatundlikkust waikides imestanud. Lu oli tõesti mõelnud kõigele, isegi asjadele, mille olemasolu Polman waewalt teadis.

„Kas on kõik walmis?“ küsis ta.

„Jah, kõik on niikaugel,“ wastas Lu.

Lu waltis tarretult oma ette, nagu näis, teatud punktile. Aga Polman tundis seda punkti: Lu mõtles Paulile, muidugi mõtles ta Paulile. Mispärast näis ta äkki nii kartlik? Tema pärast ärgu ta nii muretsegu, tema sai kõigest hästi aru. Tema oli wiiskümmend, Paul alles kakskümmendakaks ja Lu kolmkümmend. Tõesti, tema sai kõigest aru ja läks.

„Ma . . . ma wõtsin sinu pildi oma kirjutusklaasiga kaasa,“ ütles ta. „Minu reis wõib kaua kesta . . . seda sa ju tead, ja sellepärast panin ta kohwrisse, mis ma ise pakkisin.“

„Ma ei teadnud, et sul weel üks kohwer oli pakkida,“ ütles Lu. „Oleksin sind wõinud aidata.“

Polman naeratas. Lu oli kummaline naine, temale wõis ta juba suure ohwri tuua.

Ta noogutas rahustawalt, raputas siis aga otsustawalt pead.

„Ei, see ei läinud,“ tõrjus ta, „selle pidid ise pakkima. Kõiksugu asjakesed . . .“

Lu waatas oma mehele näkku.

„Luba mind kord weel järele waadata, kas kõik korras on,“ ütles ta.

„Anna mulle, palun, wõti . . .“

„Pole wiga. Olen ise . . .“

Polman katsus talle wastu rääkida, aga Lu oli juba üles karanud ja toetas tema najale.

„Naised oskavad paremini pakkida,“ ütles ta. „Palun, lase mind kord järele waadata.“

Ta wõttis mehe käest wõtme ja läks tuppa, kus kohwer seisis.

Polman laskis tal minna, ei wõinud teisiti — ka see oli saatuse. Nüüd sai Lu teada, et ta kõik teadis, Paulist ja temast, sest kohwrist pidi ta leidma tõendused. Aga ta pidi kohwrist leidma ka kõiksugu armsaid mälestusi endisest ajast: kuivanud roosi, luuletuse, kirjad, mis Lu temale kirjutanud . . .

Äkki waldas teda rõõmus tunne. Kui see võimalik oleks, kui saatus seda tahaks, et Lu, ilma temata, weel kord, weel wiimast korda tema armastuse sügawust ja suurust tunda saaks, kas ta siis wiimasel hetkel wahest ei kahetse- nud? . . . Kas ei jõudnud ta arusaamisele, et tal tema iuures ja tema armastuses ometi kindlam on elada?

Ta hammustas huuli, ei tohtinud ennast wõita lasta, aga kui saatus talle sel kombel ometi wiimase võimaluse andis, kas ei pidanud ta siis sellest kinni kähmama . . . Ta mõtted läksid sega- mini.

Lu tuli tagasi, naeratades, parajasti sel hetkel, mil kutsar kohwiteale järele tulles helistas. Tal oli wõti käes ja ta ütles oma mehele rõõmsasti:

„Sina kelm, oled mulle meeleldi andnud walewõtme. Jah, ära tee midagi, nagu ei oleks sa seda teinud . . . Aga olgu nüüd peale, küll juba kõik korras on . . .“

Kõrbefuld.

Ameerika kirjaniku Zane Grey romaan.

6

Settel, mil ta Nellit nägu nägi, teadis ta kohe, et neiu tegi, nagu magaks ta. Peen jumi oli ta näolt kadunud. Ta näha see, sügavkuldne värv oli läinud.

Diei langes põlvile ja kummardas ta kohale. Kuigi meri ta soontes vahutas, ta rind hingeldas ja ta pea selle filmapilgu ime ja töötuise üle ringi käis, sundis ta ennast oneti ettevaatusele. Ta tahtis näha — ja veel iial oma elus polnud ta nii kuuma soovi tunnud — ta tahtis näha, kas neiu oma konnemetit edasi mängis ja ennast temal fuudelda lastis.

muutus nurelikuks ja hakkas eneselt küsima, kas temale midagi tõsijst pole juhtunud. Ka Mercedes juures ilmusid ahastava ootuse märgid.

Thorne teenistuseaeg lõppes jaamari lõpul, ja kuigi ta oma wabastamist weel ei saanud teostada, kindlasti mõis ta enesele puhkust saada. Nii siis ootas Gale iga päew tema tulekut kaswama nuurega ning katsus Mercedest selle juures lobustada. Esimesel weebbruaril tulid teated mässajate ja bandiitide uuest tegewusest Casita ümbruses, kuid mitte ainuistki sõna Thornelt.

Lustiwere laste puhkekadu.

Neiu pidi wiist ta hingeõhku tundma, sest ta juuksed liikusid atsaesisel. Viitid olid ta põsed walged. Ta rind tõusis ja wajus. Diei kummardas sügawamale — ifka sügawamale. Aga ta oli wiist küll liig pikaldane olnud, sest kuna ta weel sügawamale kummardas, awas Nell filmad ja Diei nägi kiiret, tumedat pilku, kuna neiu oma pea kõrmale wiskas. Siis largas Nell ruttu jalule, filjatas ja põgenes.

10.

R o j a s .

Süba nädalaid polnud George Thornelt Forlorn Riverisse enam teateid tulnud. Gale

Mercedes jäi waitseks ja kurnaks. Tema filmad olid melankoolia kats suurte, musta akent. Nell wühendas kõik oma aja õnnetule neiuale. Diei tegi kõik tema lohutuseks, et kõik weel hästi lõpeb. Lühidalt, kõik majaanituid olid tema wastu kui õe wastu head. Aga nende waew oli wiljatu. Mercedes oli otse meeleheitel.

Wähemalt tosin korda seletas Gale, et ta läheb Casitasse kui kuulab järele, mis Thornelt teateid ei tule, aga wanemad inimesed rahustasid teda. Welding ei olnud sugugi kindel, et Casita tee hädaohtu oli. Ja iga päew tuli Forlorn Riverisse põgenejaid. Ja kui laud, mis

nad jutustasid, õiged olid, siis oleks küll sõda parem olnud kui sündmised piiril.

Belding, ratsanikud ja jahi pidajid nõu. Südaanlane oli mitte üksi Galele üstav teener, waid ta oli ka Beldingile wäärtuslik. Jafil oli oma tõu kawalus ja peale selle suur intelligent-sus. Minult ta wiha mehhiiklaste wastu oli ta mehhiiklaste karakteri tundmisest juurem. Ja jafi, kes luuresoitudel kõik teed umbruses kontrollinud, teatas asju, mis Beldingi sündisid weel mõnda päewa ootama, enne kui ta kedagi Casitasse läkitas. Ta wõttis oma meestelt, eriti Galelt töotuse, ilma tema lubata talust mitte lahkuda.

Parajasti nõupidamiselt tulles kohtas Gale Nelli. Kattestatud lõunawinakust saadik oli neiu temast weel enam eemale hoidnud, ja mis ta temalt weel näha sai, oli waewalt mõni naeratus kangel. Mõüd aga oli Galel mulje, nagu oleks neiu teda oodanud. Lähemale jõudes kowenes see mulje ja muutus kindlaks teadmiseks. Dick oli enam kui üllatunud.

„Dick,“ algas neiu ruttu. „Kas tahab isa kedagi Casitasse jaata teateid koguma, kuidas asi Thornega on?“

„Ei, weel mitte. Tema armab, et kõige parem on weel oodata. Ja meie usume seda kõik. Sellest on mul wäga kahju. Waene Mercedes!“

„Tea, ma meelitan sinu isa, et ta Laddy ehk jafi sinna jaadaks. Tema ei tahtnud sest kuuldagi. Dick, Mercedes sureb meie käte wahel. Kas Te siis ei näe, mis tal on? See pole ainult armastus ja hirm. See on teadmatus — piinaw põuenuis. Oh, kas meie ei saa sellele teadmatusele lõppu teha?“

„Nell, uina kardan sedasama. Tahtsin iga hinna eest Casitasse minna. Aga Teie isa andis mulle kõwa noomituse.“

Nell astus juft Gale juure ja kahmas ta käewarrest kinni. Kõik wärv oli ta näolt kadunud. Tema ärewus wahtis ta silmist.

„Dick, minge ilma isa loata teele! Tehke jeda! Ratsutage Casitasse ja kuulake järele, mis Thornega on, vähemalt, kas ta Casitast on lahkunud ja Forlorn Riverisse tulema hakanud.“

„Ei, Nell, jeda ma ei tee.“

Kummaliselt järsku liigutusega astus neiu tagasi.

„Kas kardate?“

See polnud enam see Nell Burton, keda Gale tundis.

„Ei, ei karda,“ wastas Gale pisut ärewalt.

„Kas tahate Casitasse ratsutada minu — pärast?“

Wälgu kiirusega muutus neiu tuju, ja ta seisus juft Gale ees, puudutas ta käsi, nagu kahwatu, kõik ta lähedus weetlew meelitus.

„Mina ei taha Beldingile sõna murda,“ hüüdis Gale meeleheitlikult. „Oma sõna ma ei murra.“

„Dick, nii hull asi ei ole. Ja kui ta ka oleks? Minge Casitasse, Dick, kui mitte waeße Mercedesse pärast, siis minu pärast. Seega teeksite mulle rõõmu. Mina . . . mina . . . Teie ei kaota sellega midagi. Ma usun teadwat, mis Mercedes tunneb. Minus sõna Thorneit — kõige pisem teade päästaks ta. Wõtke Blanco Sol ja minge, Dick. Milline rõõwlihande wõiks Teie midagi teha, kui Teil Blanco Sol on!? Ah, Dick, kui mina istuksin Soli fadulas, kogu rõõwlikarjad ei paneks mind wärisema!“

„Mu armas laps, jutt pole siin kartusest. Jutt on antud sõnast, kohusest Beldingi wastu.“

„Teie ütlesite, et mind armastate. Kui Te mind armastate, siis teete, mis nõuan . . . Teie armastate mind!“

Gale wõis talle sõnatult otja wahtida. — Milliseks oli Nell äkki muutunud.

„Kui teie mind! — Kui Te lähete — kui Te Thorneit teate toote, mis Mercedesit lohutab, siis, — noh, siis peate oma tasu saama.“

„Nell!“

Neiu kardetaw sõbralikkus oli sama hämmastaw kui see uus karakter, mis ennast nii äkki ilmutas.

„Kas tahate Casitasse sõita, Dick?“

„Ei — ei!“ hüüdis Gale ägedasti; meeleheitlikult wõitles ta enesega. „Nell Burton, ma ütlen Teile üht: tasu saada, mida ma iskan, tähendaks mulle peaaegu taewast maa peal. Aga isegi selle tasu eest ei murra ma oma sõna Teie isa wastu.“

Nell näis olemat neiuiliku pilke ja isemeelse tõe kehastus.

„Grazias, senjoor,“ wastas ta pilkawalt. „Adios!“

Ja jooksis walgukiirusel minema.

Järgmisel hommikul puudus einel Nell. Mrs. Belding leidis olemat selle silmanähtawalt eba-harilikku, sest ta hüüdis esiti patiosse ja siis õue. Siis läks ta Mercedesse tuppa. Kuid sealgi polnud Nelli.

„Temal on jälle omad tujud,“ ütles Belding. „Ei tahtnud täna hommikul minuga rääkida. Näta ta rahule, ema. Ta on juba isegi hellitatud, ei maksa talle järele joosta! Küll ta ilmub jälle. Selles ole kindel.“

Aga Beldingi kinnitusest hoolimata, mida Galegi jagas, ei näidanud Nell ennast lähematel tundidel. Kui Belding ja ratsanikud majast lahkusid, istus jafi nagu harilikult pingil ja sõi seal oma einet.

„Jafi — Uluvia d'oro, si?“ küsis Belding ja õutas hobustekopli poole. Indiaanlase ilus nimi Nelli tähendas „Kullawihm“ ja Belding tarmitas seda jafilt küsimiseks, kas ta Nelli on näinud. Ta sai eitawa wastuse.

Umbes pool tundi hiljem, kui Gale oma toast lahkus, nag: ta jafit üle põldude jooles lähenemat. See oli ebaharilik nähe, et indiaanlane jooksis. Gale küsis eneselt, mis peaks olema juhtunud. Indiaanlane läks otjeteed Beldingi juure, kes wantrikuuris midagi hõõweldas. Hetk hiljem hüüdis Belding ratsanikke. Gale jõudis tema juure esimesena, kohe tema järel jooksid Lash ja Laddy sinna.

„Blanco Sol on kadunud!“ kisendas Belding.

„Kadunud? Näewanaajal, mil indiaanlane teda walwab?“ küsis Laddy.

„See sündis miß eine ajal, kui jafit siin wiibis. See on kindel. Tema oli Soli parajasti jootnud.“

„Karjarööwli!“ hüüdis Jim Lash.

„Seda teab ainult Jumal. Bändiidid need ei olnud.“

„Wahest läks Sol niisama jalutama.“

„Tema oli kinni seotud.“

„Jafit otjigu jäljed üles, siis näeme edasi,“ ütles Laddy. „Selle taga rööwleid ei peitu.“

Kiirel uuringul, mis nüüd järqnes, polnud Galel midagi ütelda; aga ta peas kujunes mõte. Leides, et ta sadul ja ratsutid tallist kadunud, muutus mõte weendumuseks. Hetke aega oli ta keeletu; külm wärin jooksis tal üle selja.

„Hei, Dick, ei maksa seda nii südamesse wõtta,“ hüüdis Belding „Küll me Soli juba kätte leiame, ja kui mitte, siis leidub weel tei figi häid hobuseid.“

„Mina ei mõtle Solile,“ wastas Gale.

Laddy heitis Dickile kiire pilgu, uipsutas sõrmeaga ja ütles:

„Wõtku minu tont, kui ma ei taipal!“

„Mis pagan teil on?“ küsis Belding.

„Nell on Soliga teele läinud,“ wastas Dick.

Tekkis paus, siis katkestas Belding waituse.

„Noh, kõik on korras, kui Nell temaga ratsutab. Mina kartsin juba, et Soli kaotame.“

Oled wilets teeleidja, Belding,“ ütles Laddy ja raputas pead.

Nüüd ei jõudnud Gale ennaft enam hoida.

„Nell on Casitasse ratsutanud. Tahab Thorneft teateid tuua. Jah, sõber Belding, ei maksa pead raputada. Mina tean, et asi nii on. Ta katsus mulle auku pähe rääkida — mina pidin Casitaste sõitma — ja oli wihas otje meeletu, kui ma tõrkusin.“

„Mina ei usu seda,“ wastas Belding kähisewa häälega. „Nellil võib olla tujusid, ta on

mõnikord wäike furat, aga mõistust on tal alati.“

„Wõid kihla wedada, Tom, et ta Casitasse sõitis,“ ütles Laddy kuiwalt.

„Tont wõtkul!“ kisendas Belding. „Mis see tähendab, Jim?“

Arwan, Soli mina tüüris otjeteed Casitasse ja Nell oskab ratsutada. Meie kaotame aega.“

Nüüd ärkas Belding.

„Mina ütlen, et teie kõik eksite,“ hüüdis ta ja jooksis kopli poole. „Ta teeb waid wäikese jalutusõidu, nagu see tema wiis on. Aga nüüd rutake. Dick, Teie sõidate risti läbi oru. Jim, sina otjid jõe ääre läbi. Mina ratsutan San Felipe sinna. Ja sina, Laddy, wõtad Diablo ja sõidad Casita poole. Tahab ta tõesti Thorne juure minna, siis jõuame talle hiljemalt tuuni pärast järele.“

Wahkides saduldajid mehed hobused ja läksid teele. Nad ei oodanud, kuni jafit teateid tooks, mis suunas jäljed läinud. Drupõhja walges liiwas polnud ainustki kahjajälge näha. Kui Gale majja tagasi läks, olid Belding ja Lash juba seal. Nad ei rääkinud oma sõidu tulemustest, waid seletasid, jafit leidnud Blanco Soli jäljed teel Casitasse. Ühikese arupidamise järele otjastas Belding Lashi ja Laddy temale järele saata.

Sõpmatu aeg, mis nüüd möödus, tõi Galele sellise möödu pingutust, millist ta ainult suure waewaga juutis kannatada. Mis teda ümestama pani ja aitas ta meeletut meeleheidet ära wõita, oli Nelli oma kannatus ja waprus.

Teisel hommikul wara nägi Gale, kes wahetpidamata walwel oli, teed mööda kolme kimlit ja üht kõrwi wäsinult lähenemat. Ta kuulis Blanco Soli tuttawat hirmumist ja hüppas meeletus röömus juule. Hobusel ratsanikku ei olunud. Gale järsk juubel lahtus ja ta tormas jälle edasi, kui ta Jim Lashi tugewate käte wahel nägi üht nõrka, walget keha. Laddy toetas üht ratsanikku, kel sõjamehe munder seljas

Gale suust tuli röömuhüüe; siis ruttas ta majja teateid wiima. See oli alati rahulik mrs. Belding, kes teda taktistas otjekohe Mercedese juure jooksmast. Siis ruttas Gale õue ja temale järqnesid Beldingid.

Lash asetask rābalase, kahwatu neiu Beldingi kätte waele.

„Jaf! Emal!“

Kahetsus paistis neiu näost, aga ifka weel loitis mana julgus ta wāsinud siinilmades. Siis nägi ta Galet ja naeratas tema poole.

„Halloo, Dick!“

„Nell!“

Gale mõttis ta käest kinni ja pigistas seda sõnu ta ei leidnud.

„Teie ei tarvitse oma hobuse pärast mures olla, Dick,” ütles Nell, kuna Belding teda ükste poole kandis. „Oh, Dick! Blanco Sol on suurepärase hobune!”

Gale pööras ja teretas sõpra. Muide, see oli maid kiuwetu wari endisest George Thornest. Ta näis olevat ka haige wõi haawatud. Ja Gale teretus oli ühtlasi kartlik küsimus.

Thorne naeratas nõrgalt. Ta näis olevat sadulast maha kukkumas. Kohe aidati ta maha.

„Haawatud ma ei ole. Annuks jõuetu — ära nälgitud!” kogeles Thorne. „Kus on Mercedeses? Witse mu tema juurel!”

„Niipea kui Mercedes teid näeb, on ta jälle terve,” vastas Belding, kuna ta Thorne Gale seltsis tuppa saatis. Sinna jätsid nad ta, ja Gale kõrmus helises heleda rõõmuhüüde kaja.

Kui Belding ja Gale jälle õue tulid, askeldasid ratsanikud wäsinud hobuste ümber. Nad läksid kõik majja. Jim Lash pani piibu rahulikult põlema ja Laddy seletas, et ta oma loo pidawat ära jutustama, olgugi et tal kõht koldasti tähi olla.

„Noh, Belding,” algas Laddy, „weider lugu Diabloga, kes Blanco Solile pidi järele jõudma. Kuni Casitani ratsutasin ma Soli jälgedes. Näha polnud ei rõõwleid ega mäsajaid. Usun, Nell on selle sõidu wite tunniga teinud. Värsin otseteed ratsamäelaste laagrisse ja kõik need oli parajasti hobuseid puhastamas ja hõõrumas; nähtawasti oli neil kõwa sõit selja taga. Olin hiljaks jäänud neudega kaasa lõõmasti.

Üks sõdur juhatas mu ühe ohwitseri telki. Nell oli seal, pifut kahwatu ja wäsinud. Ta ütles waid „Laddy.” Ka Thorne oli seal ja laagriarst talitas tema juures. Mina ei küsinud midagi, nähes, et neile muud waja polnud kui rahu. Niipea kui olin weendunud, et Nell terve ja Thorne wäljaspool hädaohtu oli, lahkusin ma jälle.

Leidus nii pagana palju mehi, kes mulle tahtsid jutustada, mis sündinud, et ma juba arwastin mitte midagi kuulwat. Aga siis lappisin ma loo tükk tükkilt kokku. Ja siin on ta teil aast tsetini:

Nell kihutas Blanco Soli turjal laagrisse ja kohe piiras salk sõdureid ta ümber. Ta ütles ruttu, kes ta on, kust tuleb ja mis tahab. Noh, arwatawasti olid sõdurid paar päewa enne Nelli tulekut Thornelt trasteid saanud. Thorne oli nimelt mõni aeg warem ülemuse looga laagrist lahkunud. Tema rääkinud waga saladuslikult, ütlesid ta seltsimehed, ja pole sellelegi ütelnud, kuhu ta läheb. Umbes nädal aega tagasi toonud mingisugune räbal teate, et

Rojasel ta laagri kõrwal sawionnis üks „walge” wang olla. Keegi ei hoolinud selle rübala jutust. Tema tahtis raha ja see polnud ime, et Rojasei mõni wang oli. . . Aga paar päewa hiljem selgus kallis kindlasti, et see wang, keda Rojas kinni hoidis, Thorne oli.

Juhuslikult wiibis, kui see teade tuli, kolonel Weede oma staabiga Nogalesis ja käsutäitja ohwitser ei teadnud, mis pidi tegema. Rojase laager seisis teisel pool piiri Mehhiikos ja piirist üleminek on räbal asi. See probleem on juba mõnelegi kolonellile peamurdmist annud. Aga Thorne seltsimehed soowisid südamest seltsimeest päästa, kuid pidid käsku ootama.

Kui Nell kuulis, et Thornet teisel pool piiri sawionnis hoitakse, kus ta nälgib ja peksa saab, siis ajas ta kogu laagri kihama. Ta jutustas neile Mercedesest — kui ilus ja weetlew ta on — kuidas Rojas ta isa tapnud — kuidas see bandiit teda taga ajab — kui õnnetu ta on ja kui waga ta kallimat ootab — ning palus neid Thornet wabastada.

Kuidas mulle seda jutustati, on mehed täis püha wiha ja tuul olnud. Salk toredaid, peeneid poisja, kelle sõrmed rõõmsa mõitluse järele sügelesid. Aga käsutäitja ohwitser ootas ifka weel ülemuselt käsku.

Nüüd astus Nell platsi. Ja teie teate kõik, ei Nelli keel mõnikord nii teraw on kui choyasokas. Annaksin palju selle eest, kui oleksin wõinud näha, kuidas ta need sõdurid pulbrits hõõrus. Nell pole ial murdu nii ilus kui siis, kui ta wihastab. Ja see polnud seal kellegi tüdrukutuju, milleks seda Belding nimetab. Rõõmlemata oli ta pörgulises wihahoos. . . Kas teie ei näe teda oma ees, poisid, kuidas ta sadulas istub, Blanco Solil, ja ta silmad äkki mustaks muutuvad?”

Laddy pühkis oma tolmust kaelarätikuga enefel higi näolt. Ja säras. Ta sai ärewats ja ta jutustuse tempo kiirenes.

„Ja Nell wandus sealsamas, tema minemat Thornele järele. Kui mehed tüdrukut seltsis ei oska ratsutada oma seltsimeest pääsma — siis jäägu nad koju! Keegi sõdur katsus ohwitseri käsul Blanco Soli ratsutitest kinni kahmata ja — ta rändas waene mees haigemaija. Siis jooksid mehed oma hobuste juure. Wõimalik, et see Nelli poolt oli waid kawal mandõwer — naiselawalus. Aga ma usun, selline julgus kui temal siis oli, ta oleks Blanco Soli wististi Rojale laagrisse kihutanud — ja ma unustasin ütelda, et see laager palja silnaga selgesti näha oli.

Ei kestnud kaua, siis teadis iga mees laagris, mis lahti oli. Ja mürisew ratsaparw kihutas üle piiri — Nell nende ees!

Rojas ja ta mehed panid pauguta plehku. See pole ime. Werewalamist ei olnudki Thorne leiti samionnisti ja rutati temaga onu Sami maaalale tagasi. Thorne oli poolpaljas, leha täis siniseid plekke ja peenike kui aiateivas. Nägi hirmus wilets wälja, kuna ta seal la-
mas. Temale anti süüa ja juna. Ta oli pool-
leldi nälgunud. . . Aga ta toibus imelikult
ruttu ja kui Jim süna jõudis, tahtis ta kohe
Forlorn Riverisse rutata. Nelligi oli täis kär-
situst. Minult suure pealekännise järele jäid nad
õhtuni puhkama!

Noh, siis asujime teele, niipea kui ilm pi-
medaks oli läinud. Nagu teod hiilijime edasi,
nii hästi kui Jim ja mina seda oskajime ajada.
Alles hull müli linna taga jõudjime teele. Tüki
aega seisis Thorne sadulas; siis kukkus ta maha.
Me asetajime ta jälle sadulasse ja Lash hoidis
teda finni. Nell wäsis alles koibu ajal."

Dick oli väga ällatatud, kui ei Welding ega
Laddy George Thorne soowi, preestrit teda
ja Mercedesi laulatama kutsuda, tagasi ei lä-
kanud — sest selle läbi pidi vähemalt üks
mehhiklane Mercedes Castanjeda asukoha teada
saama! Weldingi ettevaatus tuli piirimaade se-
gastelt oluforrast ja Laddy jäi seda sõnaohtra-
maks, mida keerulisemaks oluford muutus.

Gale tõi padre (preestri), wäike, kartliku
mehe, kes oli väga wana ja mingisugust mu-
dishimu ei ilmutanud. Tema täitis tseremoonia
ükskõikselt. See oli mrs. Welding, kes pidu ei
lastnud liig rõõmsaks kujuneda ja nõudis, et
Thornet liiasti ei wäsitataks. Welding wõeris
oma hea naise kulul, sest Thorne ei tahtnud
woodisse jääda, waid näis tund tunnil ter-
wemaks saawat. Ta sõbrad ja Mercedes olid
õnnelikud. Mõne päewa jooksul oli kõik ta nõr-
kus kadunud; ta jalutas ringi ja lastis Galel
enesele tema lastmisewatustest aru anda.
Thorne oli kawatussest waimustatud ja andis
enese kohe üles 160 aakri maa saamiseks W-
dingi ja ratsanikkude krundi kormalt. See oli
kõik maa, mida wesiistamiseks wajati, ja kui ka-
watatus õnnestus, oli neil veel nõu orust maad
juure osta. Sada perefonda oli wiimasel ajal
Forlorn Riverisse tulnud ja itka tuli veel liisa.
Welding kinnitas, tema nägewat waimus juba
koju Ultarioru haljendawate farmidega olemat
käidetud.

Weebruariõõd olid külmad, läbtingiwad,
jäised ning nõudsid sooja, tuld. Majaelanikud
kõndusid harilikult elutuppa, kus mängiti ma-
let. Mrs. Welding õmbles, Jim Lash suitsetas
ja mängis kassiga.

Thorne ja Mercedes istusid laua ääres, pa-

1. oktoobrist alates on
minu aadress :
Nõmme, Nurme tän. nr. 15-a
PEETER GRÜNFELDT,

„Romaani“ toimetaja.
Telefon 1-51.

ber ja pliiats ees; Thorne õppis noorikult
Hispaania keelt, Gale ja Nell istusid nurgas
ja silmitsejid kaminatule mängu.

Ikki koputati uksele; see polnud ebaharilik
koputus, sest naised ei pannud seda tähele; Wel-
ding ja ta mehed aga kuulsid seda.

„Kes on?“ küsis Welding tooli tagasi lüka-
tes ja Laddyle waadates.

„Jati,“ wastas see.

„Sisse,“ hüüdis Welding.

Üks awanes ja indiaanlane tuli tuppa. Te-
mal oli tore pea ja brongsiwarwa nägu, milles
peitusid tarretud, sünged, mustad silmad. Käes
oli tal püps ja ta tulek oli mõjuw, aumääri-
kas.

„Mis sa tahad, jati?“ küsis Welding ja
kordas oma küsimust Hispaania keeli.

„Senjoor Dick,“ wastas indiaanlane.

Gale tõusis ja lahkus temaga toast. Ta tun-
dis, kuidas indiaanlane ta käewarrest finni kah-
mas, ja lastis ennast sõnatult edasi juhtida.
Jati lähedus ei awaldanud iial rõõmsat muljet,
niisid aga rääkis ta olek ahwardawast katastroo-
fiist. Niipea kui puud selja taha jäid, osutas ta
teisele poole jõge laqedale kõrbele: pimedast
paistis heledasti wälja te-me ahel laagritule-
sid.

„Rüüstajad!“ hüüdis Gale.

Sis jättis ta indiaanlase walwama, läks
majja tagasi, hüüdis mehed wälja ja teatas
neile, et teisel pool piiri salf mäsajaid wõi
rööwleid laagris on.

Laddy ei lausunud sõnagi. Welding wiskas
kirudes sigari käest.

„Teadsin, see oli waitus tormi ees . . .
Dick, Teie jääte Jimiga süna, kuna mina ja
Laddy asja lähemalt uurime.“

Dick läks elutuppa tagasi. Naised olid när-
wiliseks muutunud, neile ei wõidud tõtt enam
jalata. Dick andis seletuse.

Weldingi nägu oli tagasi tulles wihane. Ta
saatis naised toast wälja.

„Laddy läks üle jõe waatama, kuipalju ja
kes nad on.“

„Kui nad oleksid weiserööwliid, kallalekippu
kawatseswad, siis me laagritulesid ei näeks.“ üt-
les Jim rahulikult. (Järgneb).

Tõtt ja nalja.

Ema.

Emad annavad meie waimule soojust ja isad walgust.

Ükski õnnistusesarw, mis kõigist warandustest tulwil täis, pole rikkam emakäest, mis õnnistab.

Inglise kirjanik Edgar Wallace

sõitis kord rongis esimeses klassis. Tema wastas istus üks daam, kes luges raamatut. Wallace tõusis ja kummardas aupakklikult:

„Wabandage, madam, kuidas meeldib Teile see raamat? Kas tohin Teile tähelepanu sellele juhtida, et mina olen see raamatu autor?“

„Nii,“ ütles daam. „Jah, teate, ma olen õieti juba paremaid raamatuid lugenud.“

„Wõimalik,“ ütles Wallace (kohmetult), „aga wististi mitte minult.“

Õnnetus.

Räägiti õnnetustest raudteel.

„Kas olete juba mõne raudteeõnnetuse kaasa teinud?“ küsis wõõrustaja koomik Grockilt.

„Jah, kord,“ wastas Grock.

„Kuidas ja kus see oli?“ küsis wõõrustaja edasi.

Grock jutustas:

„See oli tunnelis, kus ma kogemata tütre asemel suudlesin isa.“

Rumaluse tipp.

Oli surnud üksik wanapoiss.

Tema testament ütles:

„Pärandan kõik oma raha kõige rumalamale mehele maailmas.“

Testamendi täitjaks määrati tuntud adwokaat. Ja see hakkas kõige rumalamat meest otsima.

„Kes on kõige rumalam riigis?“ küsis ta igas linnas.

Temale nimetati üht ja teist.

Juba uskus ta tihti, et on kõige rumalama leidnud, siis jägi ta jälle kedagi, kes näis veel rumalam olewat.

Nõnda jõudis ta ühte Kesk-Ameerika wäikesesse riiki. Pealinnas nägi ta suurt ini. este-parwe, kes järgis üht kütkestawat meest.

„Kes see on?“ küsis adwokaat.

„Meie endine president. Oli kord waene mees. Siis tõstis rewolutsioon ta troonile. Nüüd on ta walitsus kukutatud ja meie tõmbame ta wõllasse.“

„See on minu mees,“ rõõmustas adwokaat. „Kas tal waja oli nii hädaohtlikule kohale minna? Leidub teisigi ameteid, kui ta raha wajak.“

Äkki tõusis suur kisa:

„Elagu, elagu, uus president — elagu!“

Ja adwokaat nägi noort meest rikkast majast, kes praegu presidendi ameti oli wastu wõtnud.

„Sina oled kõige rumalam maailmas,“ ütles adwokaat ja andis raha ära. „Näed, kuhu ta wiiakse ja kuhu see amet wiib. Tema oli wähemalt waene ja tegi seda rahateenimise pärast. Sina aga teed seda auahnusest. Sinule kuulub pärg rumaluse eest!“

Kuninga saladus.

Bernadotte oli 1793. aastal terrori ajal prantsewse rewolutsiooni wäes sõduriks.

Hiljem sai taast Rootsimaa kuningas. Ühel päewal tundis ta enda nii haigena, et arstid tahtsid talle aadrit lasta. Kuid kuningas ei tahtnud seda ühelgi tingimusel lubada.

Kuna haigus halvenes, nõudis ihuarst temalt kõigest hoolimata operatsiooni kiiret teostamist.

„Noh, olgu,“ ütles Bernadotte wiimaks. „Aga Teile peate malle wanduma, et Te sõnagi midagi ei ütle sellest, mis näete.“

Arst andis wande. Kui ta nüüd noa wõttis ja haige warruka üles kääris, märkas ta kuninga käewarrel tätoweeringut: tulipunast früügja mütsi, mille all sõnad seisid: „Surma kuningatele!“

*

„Napoleon on kord ütelnud: „Sõna „wõtmatu“ pole olemaski.“

„Nii? Noh, katsugu ta kord tuletikku seebi küljes põlema tõmmata!“

*

Ostjanna: „Ja millega pean ma neid kuld-kalu söötma?“

Müüja: „Sipelgamunadega, mu preili.“

Ostjanna: „Kas pehmeks wõi kõwaks keedetuna?“

*

„Siis selle suukorwi waliwad armuline proua? Kas pean ma ta Teile koju saatma wõi kannawad armuline proua teda ise?“

*

„Oled sa minu uut kübarat juba imestanud, armas mees?“

„Ei, esiotsa waid arwet!“

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.)	Kr. 7.50	2 kuus (4 nr.nr.)	Kr. 1.60
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 4.—	1 „ (2 nr.nr.)	„ —.80
1/4 aast. (6 nr.nr.)	„ 2.25	Üksiknumber	„ —.40

WÄLISMAILE:

1/12 aastat	Kr. 10.—
1/6 „	„ 5.—
1/4 „	„ 2.50

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. 16. Telefon 12-53.

Täiendage oma raamatukogu kõldeid „Romaan“ aastakäikudega:

Aastakäik	1922	ilu- ja poornahkkõites	7.—
„	1923	„ „	9.—
„	1924	„ „	950.
„	1925	„ „	950.
„	1926	1927 ja 1928 a.	950.

Kõitmata 2.—kr. odavam. Saada kõigist suur-
rematest raamatute ja talitusest, **Mürlvahe**
tän. 16, telefon 12-53

MAX JOHANSON

Rätsepaäri

Tallinnas, Lühikejalg 6

Kõnetraat 30-89

Olles saavutanud Lon-
donist värviküllaseid
sügisriideid oman kau-
nima lootuse soovitada
neid oma lugupeetud
— tellijaskonnale. —

Austusega **M. Johanson.**

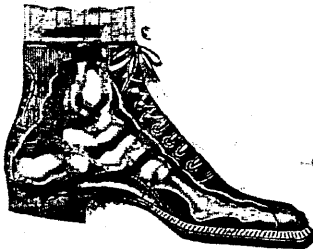

Hoolitsege oma jalgade eest!

On teil jalgadel

walutegaw paks nahk talla all, konnasilmad, kommid wõi muhud, kõwerad warbad, paistetused, wäsimus
säärtes, jookswataolised walud jalgades, krambid säärtes, walud reies ja puusas kuni selgrooni, wiltu-
wajuw jalg ja teised jalahaigused,

siis pöörake otsekohe

J. UGUR'i

ortopeedia-, bandaashi ja jalanõude-tööstus

Tallinn, Nunne tän. 11

kus kõrwaldatakse arstide järewalwe all ortopeediliste abinõude ja
arstlikkude saabaste abil teil igasugu ebaloomul. nähtused jalgadelt.

TAPEETE

uuemates maitserikastes mustrites, suurimas walikus ja
seinapappi soovitab wõistlemata odawalt

ISAK WEELMANN

eri-tapeediäri TALLINNAS,

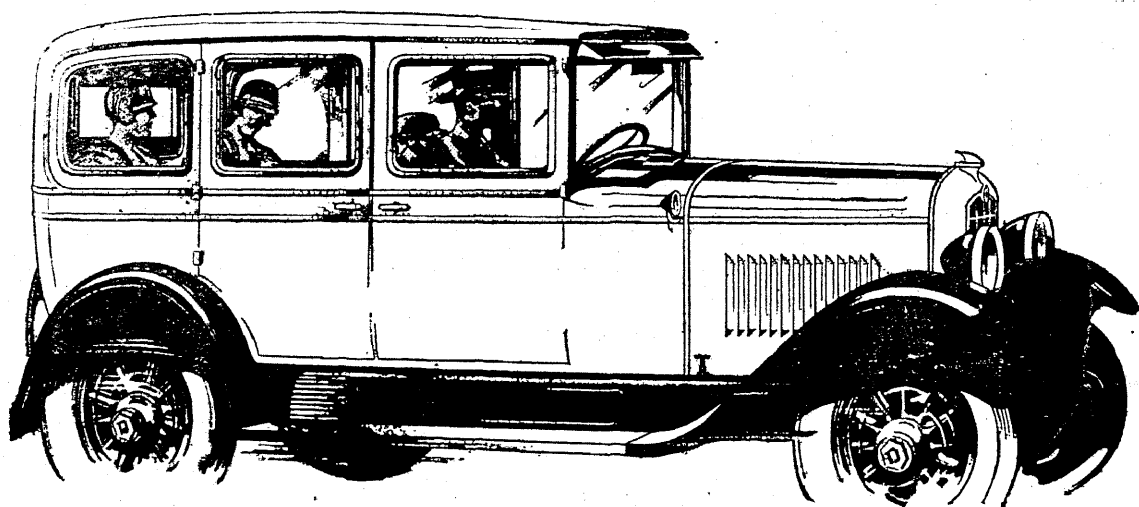
W. Tartu mnt. nr. 22. omas majas,

kõnetr. 5-82.

Alati hea, nüüd parem kui kunagi warem

on

DURANT

Uued mudelid omawad ilu, häduse ja peensusse — kooskõla ja mugawuse — üle kõige ootuste nende madala hinna juures.

AINUESINDAJA
EESTIS:

HEINR. LAGUS,

TALLINN, MÜÜRIVAHE, 16, LAENUPANGA MAJAS, UKS B. TELEFON 12-53.